

MONITORING EU europoslance Hynka Fajmona

ČERVENEC / ZÁŘÍ 2006

PETRA KUCHYŇKOVÁ, ONDŘEJ KRUTÍLEK

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY

BRNO 2006

CENTRUM PRO STUDIUM DEMOKRACIE A KULTURY (CDK)

- nezávislá, nezisková vzdělávací a kulturní organizace založená ve formě občanského sdružení v srpnu 1993 v Brně
- navazuje na některé starší iniciativy, jež souvisejí s rozvojem nezávislých aktivit a vydáváním samizdatových časopisů před listopadem 1989

Činnost CDK

- publikační a vydavatelská činnost (od založení CDK téměř 200 vydaných knih)
- vydávání periodik *Revue Politika* (nástupce někdejší *Revue Proglas*) a *Teologie & Společnost* (nástupce *Teologického sborníku*)
- odborný servis různým složkám veřejné správy
- pořádání přednášek, seminářů a konferencí

Struktura CDK

CDK se člení na dva relativně svébytné, přesto však vzájemně intenzivně komunikující instituty: **Institut pro politiku a kulturu (IPK)** a **Institut křesťanských studií (IKS)**. Vedle obou institutů provozuje také vlastní nakladatelství a typografické studio. Vrcholným řídicím orgánem je Rada CDK, jejíž rozhodnutí realizuje výkonný ředitel.

Personální složení Rady CDK

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D.	předseda
Ing. Zdeněk Granát	finanční ředitel CDK a jednatel
doc. PhDr. Jiří Hanuš, Ph.D.	ředitel IKS a jednatel
František Míks	ředitel IPK a jednatel

Výkonný ředitel

PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

Kontakt

Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK)

Venhudova 17, 614 00 Brno

cdk@cdk.cz, tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 801, www.cdk.cz

INSTITUT PRO POLITIKU A KULTURU (IPK)

Činnost IPK

- vydávání *Revue Politika*
- vydávání knih z oblasti společenských věd
- pořádání konferencí, seminářů a přednášek
- analýza evropské legislativy a politiky
- podpora demokracie v zemích s nedemokratickou minulostí

Revue Politika

- exkluzivní pravcový měsíčník pro politiku, společnost a kulturu vycházející nepřetržitě již sedmáctým rokem
- jeho nedílnou součástí je literárně kulturní revue *Proglas*
- podává neotřelý, fundovaný a realistický pohled na dění u nás i v zahraničí
- nabízí komentáře, analýzy a eseje nejlepších českých autorů (politologů, historiků, sociologů, ekonomů, právníků a publicistů) a nejzajímavější překlady z prestižních zahraničních časopisů
- pravidelně informuje o knižních novinkách týkajících se politiky a všeho, co s ní souvisí
- UKÁZKOVÉ ČÍSLO ZDARMA!

Konference, semináře a přednášky

IPK pořádá – samostatně či v součinnosti s některou z akademických nebo neziskových institucí a nadací – odborné konference, semináře či přednášky. Našimi nejčastějšími partnery jsou Filozofická fakulta, Fakulta sociálních studií a Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity v Brně a Ústav pro soudobé dějiny AV ČR.

Analytická činnost

- IPK má vytvořenu síť kontaktů na kvalitní a erudované právníky, politology, ekonomy a další odborníky, která umožňuje zajistit vypracování odborných analýz a návrhů zákonů téměř na jakékoli téma
- IPK zprostředkovává vazbu mezi politickou reprezentací a akademickým prostředím
- od roku 2002 IPK příležitostně vypracovává odborné analýzy a návrhy zákonů pro Poslaneckou sněmovnu Parlamentu ČR

Analýza legislativy EU

V roce 2004 v rámci IPK vzniklo z iniciativy poslance Evropského parlamentu Hynka Fajmona (EPP-ED/ODS) oddělení pro analýzu evropské legislativy a politiky, jehož posláním je:

- zajišťování pravidelného měsíčního monitoringu evropské legislativy
- provádění analýz vybraných legislativních problémů
- pravidelné zprostředkovávání výsledků práce prostřednictvím médií

Spolupráce s EPP-ED

Od roku 2003 IPK spolupracuje s poslaneckou frakcí EPP-ED v Evropském parlamentu. V rámci této spolupráce:

- organizuje konference na nejruznější společensko-politická témata (např. perspektivy EU, cesta České republiky do EU)
- vydává odborné publikace (např. sborník *Cesta České republiky do Evropské unie*)
- zajišťuje vydávání informačních brožur seznamujících širokou veřejnost s problematikou EU (např. *Co byste měli vědět o Evropském parlamentu, Evropská unie a vaše město/obec*)
- vydává přílohy časopisu *Revue Politika* (např. *EPP-ED a evropská politika, EPP-ED a evropská ústava, EPP-ED a liberalizace světového obchodu*)

Součástí *Revue Politika* jsou i Evropské stránky, kde jsou prezentovány komentáře, analýzy a překlady zahraničních článků týkající se problémů projektu evropské integrace.

Podpora procesů demokratizace

IPK rozšířil v roce 2004 svoji činnost také o problematiku podpory procesů demokratizace v zemích, které mají aktuální zkušenost s nedemokratickým režimem. Projevem této orientace je v současné době projekt „Democratic Institution Building Process – Lessons from the Czech Republic“, jenž je zaměřen na předávání zkušeností z českého přechodu k demokracii iráckým občanům – nově zvoleným poslancům, představitelům vznikajících politických stran a občanských sdružení.

V rámci projektu IPK organizuje:

- pozorovatelské mise českých voleb spojené s odbornými přednáškami
- specializované semináře pro vybrané irácké představitele
- vydání obsáhlé reprezentativní učebnice v arabštině pojednávající o českém přechodu k demokracii ve všech oblastech politického a společenského života

Personální složení IPK

František Míkš	ředitel
PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Kateřina Hloušková	odborná pracovníce
PhDr. Pavel Pšeja, Ph.D.	odborný pracovník
Mgr. Petra Kuchyňková	analytička
Mgr. Ondřej Krutílek	analytik

Kontakt

Institut pro politiku a kulturu (IPK)
Centra pro studium demokracie a kultury (CDK)
Venhudova 17, 614 00 Brno
www.cdk.cz/ipk, ipk@cdk.cz,
tel.: 545 213 862, mobil: 775 570 805

PROFILY AUTORŮ

Mgr. Petra Kuchyňková

V CDK působí jako analytička od září 2004. Vystudovala obor mezinárodní vztahy a evropská studia na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kde v současnosti postgraduálně studuje obor politologie se zaměřením na mezinárodní vztahy. V rámci své odborné činnosti se věnuje především problematice evropské legislativy, aktuálnímu dění v Evropské unii a východní dimenzi vnější politiky Evropské unie. K oblastem jejího odborného zájmu náleží též otázky současné ruské zahraniční politiky se zaměřením na rozvoj vztahu Rusko – Evropská unie.

Mgr. Ondřej Krutílek

V CDK působí jako analytik a redaktor od září 2004. Od ledna 2005 výkonný redaktor *Revue Politika*. Vystudoval mezinárodní vztahy a evropská studia a bakalářský program politologie na Fakultě sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně, kde v současnosti postgraduálně studuje politologii se zaměřením na evropská studia. Odborně se mj. věnuje problematice Evropského parlamentu a politice informační společnosti Evropské unie. Autor celé řady odborných i žurnalistických textů.

Navštivte
internetové stránky
www.hynekfajmon.cz

HYNEKFAJMON

POSLANEC EVROPSKÉHO PARLAMENTU ZA ODS

EU.ODS.CZ

OBSAH

Executive summary	6	II. Aktuální problémy	20
I. Projednávaná legislativa (vybrané oblasti)	14	2.1 Budoucnost EU	20
1.1 Evropský parlament	14	Příprava na prezidentské volby ve Francii	20
Směrnice o službách	14	Rozšiřování EU	21
1.2 Evropský soudní dvůr	14	Ústavní smlouva	22
Omezení mobility pracovních sil	14	2.2 Financování EU	23
1.3 Komise	15	Rozpočet 2007	23
Antialkoholová strategie EU	15	2.3 Justice a vnitro	23
Žebříček plnění pravidel vnitřního trhu	16	Boj proti terorismu	23
Nové pokyny ke státní podpoře na podporu investic do rizikového kapitálu v malých a středních podnicích	16	Schengenský systém II	24
Snížená sazba DPH na dětské pleny a u služeb náročných na lidskou práci	17	Zpráva o diskriminaci žen-imigrantek a imigrační politika EU	25
Nariadení na posílení bezpečnosti nákladní silniční dopravy	18	2.4 Lisabonská agenda	26
Přeshraniční poskytování zdravotnických služeb	18	2.5 Strukturální a regionální politika	26
Evropský rámec pro kvalifikace	19	Nové parametry strukturálních fondů pro období 2007-2013	26
1.4 Rada	19	Regionální státní pomoc pro 6 nových členských států	27
Třetí železniční balík	19	2.6 Volný pohyb osob	28
		2.7 Zemědělství	29
		Reforma sektoru vína	29
		Rozvoj venkova	30
		Plenární zasedání ve dnech 4. – 7. září	32
		III. Přehled klíčových hlasování EP a hlasování skupiny ODS v EP	32
		IV. Slovníček	33
		V. Schéma spolurozhodovací procedury	34

EXECUTIVE SUMMARY

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 Evropský parlament

Směrnice o službách

- Problematika směrnice o službách se po prázdninové přestávce znovu dostala na pořad, tentokrát v EP, který se návrhem zabýval 5. září poté, co se na jeho modifikovaném znění shodla na konci května, resp. července Rada.
- *Legislativní pozadí*
- Směrnici o službách jsme v monitorinzích věnovali mnoho prostoru. Současná podoba návrhu odpovídá především představám EP, který upřednostňuje méně liberalizační text.
- *Obsah návrhu*
- Na jednání výboru EP pro vnitřní trh 4. září předložila zpravodajka návrhu E. Gebhardtová 11 pozměňujících návrhů. Žádný z nich nicméně nijak nepozměnil podstatu institucionálního kompromisu.
- *Sporné body*
- Jediným sporným bodem do dalších jednání zůstává pouze role Komise, jež by měla pravidelně posuzovat speciální požadavky jednotlivých členských zemí vůči subjektům poskytujícím služby (odstavec 5 článku 39). Daná otázka vyvstala poté, co byl z návrhu směrnice na žádost EP odstraněn liberalizační princip originality, jenž umožňoval, aby služby v celé EU byly v zásadě poskytovatelné na základě podmínek země původu.
- *Další vývoj*
- Všechny zainteresované instituce předpokládají ukončení legislativního procesu do konce roku 2006.

1.2 Evropský soudní dvůr

Omezení mobility pracovních sil

- V kontradikci ke zprávě o uvolnění pohybu pracovních sil v rámci Itálie (viz níže) je rozsudek Evropského soudního dvora, který ve svém

důsledku svobodu pohybu za prací v rámci EU (podle některých zákonů) zpochybňuje. ESD 19. července rozhodl, že nezaměstnaní, kteří jsou příjemci podpory v nezaměstnanosti musí k tomu, aby byli plně mobilní v rámci EU nejprve splnit podmínku trvalého bydliště.

- *Pozadí*
- Soud rozhodl v případě Belgičana De Cuyper, který se usadil ve Francii a pobíral podporu v nezaměstnanosti z Belgie. Žalovaný argumentoval garancí volného pohybu osob v EU, Soud však konstatoval, že zmíněná svoboda není bezpodmínečná.
- *Sporné body*
- ESD rozhodl ve věci De Cuyper poměrně nečekaně, minimálně v kontextu toho, jak se k podobným případům stavěl dosud, protože je velmi ojedinelé, že Soud argumentuje sekundární normou namísto primární (byť v národních právních řádech je to běžné).
- *Další vývoj*
- K uvedenému je třeba dodat, že Soud formálně nevytvořil žádný precedens, protože ve věci rozhodoval v rámci tzv. prejudiciálního řízení, kdy odpovídal na otázku vnitrostátního soudu, který aplikoval právo Společenství.

1.3 Komise

Antialkoholová strategie EU

- Komise se během léta pustila do boje proti alkoholu, a to na několika frontách, přičemž některé kroky se dotýkají i ČR.
- *Legislativní pozadí*
- Nejprve byla v červnu 2006 uveřejněna studie financovaná Komisí, která mapovala spotřebu alkoholu v EU, přičemž konstatovala, že je nejvyšší v celosvětovém měřítku.
- Komisař Markos Kyprianou, který má na starosti zdraví a ochranu spotřebitele a v posledních měsících se stal známým především jako obhájce rozšiřování zákazu kouření na veřejnosti v rámci členských států EU a zahájením kampaně proti obezitě, k níž se rozhodl vrátit v září 2006, reagoval návrhem možné oficiální antialkoholové strategie.

- Potenciální sporné body – daňová politika EU
- Zřejmě závažnějším počinem by bylo, kdyby potenciální protialkoholová strategie měla přesah i do daňové politiky. Komise by však zřejmě touto cestou chtěla jít. 11. září zveřejnila návrh na zvýšení spotřebních daní u alkoholu na 31% motivovaný snahou držet krok s vývojem inflace.

Žebříček plnění pravidel vnitřního trhu

- Komise 18. července (letos už podruhé) prezentovala pravidelný žebříček, v němž posuzuje naplňování norem vnitřního trhu jednotlivými členskými státy (Internal Market Scoreboard).
- *Obsah*
- Závěry Komise byly v případě červencového žebříčku méně pozitivní než na začátku letošního roku. Zatímco při posledním hodnocení na základě dat z listopadu 2005 chybělo do národních právních řádů zavést v průměru 1,6% unijních norem, tentokrát došlo ke zhoršení o 0,3 procentního bodu na 1,9%. Stejný vývoj byl zaznamenán i na poli řízení vedených proti jednotlivým členským státům za neimplementaci unijní legislativy: jejich počet neklesl.
- Určitou výjimku představuje ČR, jíž chybí zavést téměř 3% přijaté legislativy, což znamená oproti předchozímu žebříčku další zhoršení (v absolutních číslech z 41 na 48 předpisů) a nejhorší umístění ze všech nových členských zemí. Naopak v případě řízení za neimplementaci legislativy si ČR polepšila a výrazně snížila jejich počet (ze 14 na 7).
- *Sporné body*
- Přestože žebříček (Internal Market Scoreboard) představuje relativně užitečný ukazatel, má i svá zásadní omezení. Nijak neukazuje na kvalitu přijatých norem a neřeší ani to, nakolik v důsledku přijetí nových norem vzrůstají požadavky na koordinaci (v rámci) členských států, tedy na byrokracii.
- *Další vývoj*
- Zveřejnění inovovaného žebříčku se očekává začátkem roku 2007.

Nové pokyny ke státní podpoře na podporu investic do rizikového kapitálu v malých a středních podnicích

- Komise 19. července přijala nové pokyny ke státní podpoře na podporu investic do rizikového kapitálu v malých a středních podnicích. Pokyny by měly malým a středním podnikům pomoci snáze získat finanční prostředky na jejich rozvoj, aniž by to bylo posuzováno jako nepřipustná

státní podpora podle článku 87 Smlouvy o založení ES v současném znění. Finance by měly být vázány na dlouhodobé investice a inovace, aby jejich využití napomohlo vytvoření kvalitních a „udržitelných“ pracovních míst.

- *Obsah*
- Nejdůležitější změnou oproti stávajícímu stavu je zvýšení limitu pro podporu malých a středních podniků až na 1,5 mil. € v průběhu 12 měsíců. V tomto případě bude (za splnění dalších podmínek, především pak spolufinancování ze soukromých a veřejných zdrojů) podpora ze strany Komise odsouhlasena prakticky „automaticky“. Bude-li podpora převyšovat uvedený limit, stále bude možné ji udělit, ale v rámci Komise bude probíhat tzv. podrobné posouzení.
- *Sporné body*
- Nové pokyny ke státní podpoře jsou s ohledem na význam malých a středních podniků v evropské ekonomice nesporně pozitivním krokem. Podstatné nicméně je, nakolik se bude Komise svými závazky, jež nepředstavují vynutitelnou legislativu, řídit.
- *Další vývoj*
- Komise explicitně neinformovala o dalších krocích, nicméně na dosavadní zkušenost a význam malých a středních podniků v EU lze čekat zveřejnění monitorovací zprávy v průběhu příštího nebo přespříštího roku.

Snížená sazba DPH na dětské pleny a u služeb náročných na lidskou práci

- Komise 19. července požádala Českou republiku, Maltu, Maďarsko, Polsko a Portugalsko o stanovisko k uplatňování snížené sazby DPH na dětské pleny. Formálně tak bylo zahájeno řízení za neimplementaci unijní legislativy, neboť ta v tomto případě předpokládá (podle výkladu Komise) uplatňování základní (tedy vyšší, min. 15%) sazby DPH.
- *Pozadí*
- Komise vyjádřila názor, že snížená sazba na daný produkt není v souladu s tzv. šestou směrnicí o DPH (77/388), jež byla naposledy revidována letos v únoru směrnicí 2006/18. Na druhou stranu však přiznala, že cílem jejích kroků není v daném případě řízení u Evropského soudního dvora a pokuta uvedeným zemím, ale spíše získání důvodných stanovisek zmíněných členských zemí, na jejichž základě by měla být uvedená směrnice znovu novelizována, aby odpovídala národním politikám na podporu rodiny a snižování průměrného věku populace.

- *Služby náročné na lidskou práci*
- V oblasti služeb náročných na lidskou práci (resp. uplatňování snížené sazby DPH na tyto služby) Komise 25. července představila konkrétní legislativní návrh. Jde o implementační opatření výše zmíněné směrnice 2006/18. Snížená sazba DPH by měla být nově (experimentálně) uplatňována v sedmnácti zemích na základě dočasné výjimky do konce roku 2010, a to podle požadavků, které jednotlivé členské státy Komisi doručily do konce letošního března.
- *Obsah*
- ČR se týká snížená sazba v případě renovace a opravy soukromých bytů a obytných domů (vyjma materiálů, které tvoří podstatnou část hodnoty poskytnuté služby), čištění oken a úklidu v domácnostech a v případě domácích pečovatelských služeb.
- *Sporné body*
- Popsaný vývoj má z velké části technický charakter, přestože např. otázka dětských plen mezi politiky i v médiích dlouhodobě vyvolává kontroverze.
- Vzhledem k masivnímu odporu ze strany členských států pozměňovat vlastní daňové předpisy Komise přistupuje k postupnému navrhování výjimek, jež celý systém znepréhledňují ještě více, než kdyby existovala daňová pravidla v každém jednom státě bez jakékoli úpravy ze strany EU.

Nařízení na posílení bezpečnosti nákladní silniční dopravy

- V souvislosti se zahájením projednávání nařízení na posílení bezpečnosti nákladní silniční dopravy vyjádřila Evropská aliance malého podnikání (European Small Business Alliance, ESBA) pochybnosti stran dopadu zamýšlené normy na samotnou nákladní dopravu.
- *Obsah návrhu*
- Obecně (a ideálně) by cílem předpokládaného nařízení mělo být zavedení minimálních bezpečnostních standardů (statut „bezpečného dopravce“) bez nadbytečného byrokratického zatížení příslušných podnikatelských subjektů. Minimální standardy by se týkaly všech fází dopravy, od naložení v konkrétní firmě až po vyložení u odběratele (včetně uskladnění).
- Právě na to reagovala ESBA, která vyčíslila náklady na zavedení uvedených standardů v celé EU (resp. v jejích SMEs) na 55 mld. € s tím, že především malé firmy budou do potřebných opatření investovat, aniž to pro ně bude rentabilní.

- *Další vývoj*
- Komise na uvedené výtky reaguje tvrzeními, že rozdělení přepravců na bezpečné a ostatní bude na trh působit pozitivně a bez vedlejších negativních efektů.

Přeshraniční poskytování zdravotnických služeb

- Komise 5. září vyhlásila veřejnou konzultaci týkající se přeshraničního poskytování zdravotnických služeb.
- *Obsah*
- Konzultace by se měla zaměřit nejen na podmínky, za nichž by bylo možné zdravotnické služby nabízet (primárně tehdy, když se na ošetření v domovské zemi musí neúměrně dlouho čekat), ale i na způsob jejich financování, informování pacientů a jejich práva, monitorování ze strany příslušných úřadů, mobilitu zdravotnického personálu ap.
- *Sporné body*
- Jde o ambiciózní plán, protože např. otázka mobility pacientů a náhrad za zdravotní péči v jiném než domovském členském státě je v současnosti předmětem mnoha soudních sporů u ESD kvůli nevyjasněnosti právního prostředí v EU a kontroverznosti těchto položek, což představuje argument jak pro zastávce, tak i odpůrce „evropského řešení“ a vytváří klima neumožňující debatu vedoucí k výsledkům, které Komise pravděpodobně očekává.
- *Další vývoj*
- Komise navzdory uvedeným argumentům předpokládá, že dosavadní praxe ošetřování v zahraničí přestane být výsadou, ale právem všech občanů EU a národní systémy zdravotnictví začnou kooperovat a zkvalitňovat své služby.

Evropský rámec pro kvalifikace

- Komise 5. září přijala legislativní návrhy, které by měly umožnit prosadit tzv. evropský rámec pro kvalifikace (European Qualifications Framework, EQF).
- *Obsah*
- Cílem EQF by měla být možnost porovnat na základě stanovených měřítek různé kvalifikace dosažené v různých státech EU, což by ve výsledku mělo napomoci uznávání profesních kvalifikací a potažmo mobilitě pracovních sil v EU. Na implementaci opatření by se měly podílet státy s tím, že by nemělo docházet k žádným zásahům do národních vzdělávacích systémů; pouze by se mělo umožnit označení dosaženého

stupně vzdělání (bez ohledu na jeho formální stránku) tak, aby bylo srozumitelné pro všechny potenciální zaměstnavatele v EU.

- *Další vývoj*
- Přijetí ze strany EP a Rady se očekává v průběhu roku 2007, realizace samotného evropského rámce pro kvalifikace pak okolo roku 2009.

1.4 Rada

Třetí železniční balík

- Rada 24. července přijala společný postoj k návrhu tzv. třetího železničního balíku, který by měl napomoci dále liberalizovat železniční dopravu v EU. Ministři tak formálně potvrdili vlastní politickou dohodu z prosince 2005.
- *Obsah návrhu a sporné body*
- Za nejspornější ze tří návrhů se obecně považuje ten, jenž se dotýká liberalizace osobní přepravy. Z hlediska institucí stojí na jedné straně EP, jenž prosazuje ambiciózní harmonogram liberalizace, zatímco Rada a paradoxně i Komise se stavějí spíše za pomalejší průběh celé operace.
- *Další vývoj*
- Po přijetí společného postoje se očekává další projednávání na půdě EP. Vzhledem k tomu, že obě strany (EP na jedné straně a Rada a Komise na straně druhé) prozatím trvají na svých stanoviscích, lze podobně jako v případě předcházejících železničních balíků očekávat, že i nyní skončí projednávání v lepším případě dohodovacím řízením mezi Radou a EP, v horším pak kompletním stažením návrhu z projednávání.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 Budoucnost EU

Příprava na prezidentské volby ve Francii

- V roce 2007 čekají Francii prezidentské volby. Dva pravděpodobní „horcí“ kandidáti na prezidentské křeslo představili své vize o budoucím směřování EU také v Bruselu. Dva dny po kandidátu pravice, současném ministru vnitra Nikolasu Sarkozym, který je považován za pravděpodobnějšího nástupce Jacquese Chiraca, navštívila 13. září Brusel Ségolene Royalová, která hodlá ve volbách příští rok kandidovat za Socialistickou stranu.

- *Vstup Turecka do EU*
- Sarkozy i Royalová se vyjadřovali především k otázkám, které jsou z hlediska Francie považovány za nejkontroverznější. Jde především o možný vstup Turecka do EU, který Sarkozy dle svých prohlášení spíše odmítá, Royalová argumentovala možností, že by odmítnutí Turecka ze strany EU mohlo vést k nárůstu fundamentalismu.
- *Budoucnost euroústavy dle Sarkozyho*
- Sarkozy předložil jasnější plány i v takových otázkách, jako je budoucnost ústavy. Podle Sarkozyho by měl vzniknout rozsahem menší smluvní text, který by obsahoval jen některé elementy původní ústavy.
- Dále Sarkozy navrhuje reformu volebního systému do EP, namísto aplikace oddělených národních kandidátek by si představoval kandidátky multinacionální.
- Francie a reforma rozpočtu EU
- Sarkozy hovořil také o reformě rozpočtu EU, která by měla podle současné finanční perspektivy přijít také v roce 2009. Zaměřil se přitom spíše na příjmovou stránku a fakticky podpořil vytvoření nového „evropského“ zdroje, i když nemluvil přímo o „evropské dani“, která bývá v této souvislosti zmiňována.
- *Hodnocení*
- Francouzské předsednictví bude zřejmě podporovat „federalističtější“ vizi jak institucionální reformy (v souvislosti s ústavou), tak v některých důležitých ekonomických otázkách (rozpočtová reforma, daňová politika v primárním právu, financování politik EU apod.). I když jde jen o návrhy, které nebude možné v celém rozsahu prosadit, protože jde o dosti sporná témata i z pohledu dalších členských států, lze říci, že nástupce Francie v předsednické funkci nebude mít jednoduchou pozici. Zvláště pokud by se jeho vize budoucnosti EU a jejích reforem s francouzskou pozicí výrazně rozcházel.

Rozšiřování EU

- *Bulharsko a Rumunsko*
- 26. září 2006 má přinést důležité rozhodnutí Komise o tom, zda se 1. ledna 2007 stanou novými členy EU Bulharsko a Rumunsko.
- Ani rozhodnutí Komise o připravenosti obou zemí na vstup však ještě nezaručuje, že Rumunsko a Bulharsko se k 1. lednu 2007 členy EU skutečně stanou. Je k tomu zapotřebí ratifikace Přístupových smluv všemi členskými zeměmi, přičemž v případě některých nejstar-

ších členských zemí (např. Francie) byl původní termín parlamentní ratifikace prozatím odložen, čeká se právě na výsledek zprávy Komise.

- *Turecko*
- Na podzim 2006 (konkrétně 24. října) má Komise vydat i svoji zprávu o pokroku v jednáních o vstupu s Tureckem, jehož přibližování EU se v posledních měsících zpomalilo i v důsledku nesouhlasu, který dávají najevo někteří představitelé členských zemí se vstupem Turecka (především Francie). Turecký ministr zahraničí Gul z tohoto důvodu navštívil v září Francii a slíbil „hluboké reformy“.
- Komisař pro rozšiřování Rehn poukazuje také na výsledky zprávy, kterou během plenárního zasedání přijal EP a která konstatovala určité závažné nedostatky v dodržování lidských práv a parametrů právního státu v Turecku. Turecko však obsah této zprávy odmítá a považuje ji za účelovou.
- *Ukrajina*
- Formální přibližování k EU bylo naopak zaznamenáno v září ve vztazích s Ukrajinou, Brusel navštívil v září premiér Janukovyč. Zdrženlivější postoj ukrajinského premiéra ke vstupu do NATO a naopak „potvrzení proevropského kurzu“ se promítl i do obsahu nové dohody o spolupráci, kterou Janukovyč a komisařka pro oblast společné zahraniční politiky Ferrero-Waldnerová podepsali 14. července.

Ústavní smlouva

- Ministr financí Prodiho vlády a současně někdejší místopředseda Konventu, který vytvořil základ textu ústavní smlouvy, Giuliano Amato, přišel v září s návrhem vytvořit tzv. skupinu moudrých mužů, aby se pokusila ústavu oživit.
- Co je „skupina moudrých mužů“
- Institut skupiny „moudrých mužů“ (většinou v počtu 3) představuje zvláštní mimoinstitucionální nástroj ES/EU, který bývá čas od času používán k řešení některých problémů považovaných za fundamentální otázky další budoucnosti integrace. Výsledkem jejich práce bývá zpravidla dokument známý jako „zpráva tří moudrých“, z historie evropské integrace je známo několik takových dokumentů, které někdy bývají základem skutečného průlomu i do primárního práva, i když jde v podstatě jen o deklaraci bez právní závaznosti.

2.2 Financování EU

Rozpočet 2007

- Podzim představuje tradičně období, v němž se nejvýznamnější otázkou projednávanou v institucionálním trojúhelníku (Komise, Rada, EP) stává rozpočet.
- Příprava rozpočtu pro rok 2007
- Příprava předběžného návrhu rozpočtu na rok 2007, který vzešel z Komise, byla dlouho ovlivněna určitou nejistotou v důsledku odmítnutí britského návrhu finanční perspektivy ze strany EP a následujících několikaměsíčních jednání o meziinstitucionální dohodě.
- Bez jejího uzavření, k němuž došlo až v květnu 2006, by nemohl být rozpočet na rok 2007 sestaven podle parametrů současné finanční perspektivy, která je již koncipována pro 27 zemí.
- V současnosti je v EP projednáván návrh rozpočtu 2007 se zapracovanými pozměňovacími návrhy Rady (nyní pod předsednictvím Finska), která tradičně navrhuje škrty, tentokrát především v administrativních výdajích. Předběžná podoba návrhu předvídá celkové výdaje ve výši 125,76 mil. € v závazcích a 114,61 mil. € v platbách.
- Obligátním postojem EP bývá snaha vrátit některé výdajové položky do „velkorysejší“ podoby, jakou navrhovala Komise.

2.3 Justice a vnitro

Boj proti terorismu

- V souvislosti s 5. výročím útoků na budovy WTC 11. září 2001 vyzval koordinátor skupiny zabývající se v rámci Komise bojem proti terorismu Gijs de Vries, aby EU vybavila své policejní síly a vyšetřovací orgány lepšími prostředky, zejména pokud jde o přístup k datům. Policie by podle něho měla mít lepší přístup k databázím DNA či registrům ukradených vozidel, a to na nadnárodní úrovni všech 25 států.
- Kauza „tajných věznic“ CIA
- Americký prezident Bush na konci léta poprvé potvrdil možnost existence podobných zařízení pro osoby podezřelé z terorismu na území EU. Komisař Frattini na to 7. září reagoval výzvou ke všem vládám EU, aby rozhodly o zahájení vyšetřování v této věci, které může být vedeno na úrovni veřejných žalobců či parlamentních skupin a také, aby v této záležitosti začaly více než v minulosti spolupracovat s EP a Radou Evropy.

- Mediálně poměrně „vděčná“ kauza tedy pozornost evropských institucí s největší pravděpodobností ještě neopustí, i když ministři zahraničních věcí na zářijovém zasedání Všeobecné rady prozatím odložili možnost vydání oficiálního stanoviska k této kauze.

Schengenský systém II

- Ještě před měsíční srpnovou pauzou se Rada ministrů pro justici a vnějškové záležitosti zabývala 24. července otázkou velmi důležitou i z pohledu ČR. Šlo o problematiku dobudování Schengenského informačního systému (SIS II), který by i ČR umožnil stát se součástí prostoru volného pohybu osob, v němž jsou odstraněny vnitřní hranice mezi členskými státy EU a naopak posílena vnější ochrana hranic.
- *Sporné body*
- ČR usiluje zejména o odstranění pohraničních kontrol na svých vlastních hranicích, a to se spuštěním systému SIS II, některé starší členské státy však požadují, aby dosavadní systém kontrol byl ponechán v provozu ještě alespoň tři roky po spuštění systému SIS II.
- Vlastní dobudování systému SIS II stále do určité míry zdržuje nedostatek konsensu na některých technických detailech, např. na otázce, jaké informace má databáze shromažďovat, zda v ní mají být registrovány např. zatykače (na této otázce se nemohou shodnout např. Španělsko a Nizozemí) a po jak dlouhou dobu mají být tyto dokumenty evidovány. Prozatím je jisté, že databáze SIS II se bude vztahovat na osoby, na které byl vydán eurozatykač, a těmto osobám má být zamezen vstup na území EU při případném pokusu o průnik přes vnější hranice.
- Přesto se objevují i kritické hlasy, které poukazují na to, že rozšíření schengenského systému o nové členské země EU přinese i rozšíření poměrně velkorysé imigrační politiky EU včetně možného přílivu (potenciálně i řízeného) občanů třetích zemí jako pracovních sil do nových členských států, včetně ČR. V tomto směru je třeba zdůraznit, že pracovní trh ČR je již nyní otevřen pro občany všech 25 členských států, přičemž schengenský systém s sebou nepřináší rozšíření pracovního trhu, ale rozšíření režimu imigrační politiky a legislativy Schengenu.

Zpráva o diskriminaci žen-imigrantek a imigrační politika EU

- Řecká poslankyně Kratsa-Tsagaroupoulová z EPP-ED prezentovala 13. září na půdě výboru EP po ženská práva zprávu požadující, aby EU věnovala více pozornosti integraci žen-imigrantek.
- *Sporné body*
- Na jedné straně je do určité míry evidentní, jakými impulzy byla příprava této zprávy vyvolána. Vedle kontroverzních požadavků totiž požaduje po členských státech také, aby jejich trestní právo patřičně zohledňovalo násilné trestné činy proti ženám a dětem, polygamii, praxi nucených sňatků či ženskou obřízku.
- Na druhé straně lze říci, že podobné iniciativy týkající se rovnosti pohlaví v nejrůznějších podobách budou zřejmě v blízké budoucnosti přibývat a budou motivovány i jinými důvody než snahou o dosažení rovných příležitostí. V rámci Lisabonské agendy totiž bylo rozhodnuto o vytvoření speciálního Institutu pro genderovou rovnost, který má sídlit ve Vídni.
- Je otázkou, zda tyto iniciativy mohou vyřešit přetrvávající skutečné problémy v dané oblasti, které nezmiňuje ani tak první, ale právě druhá část citované zprávy.
- Je také otázkou, zda má evropská legislativa sílu a chuť řešit problémy vyplývající z imigrace a střetů kulturních a hodnotových vzorců. Komise např. 29. srpna přijala návrh rámcového rozhodnutí, který by umožňoval snadnější vydání osob, které pochází ze států mimo EU, jsou však obviněny z trestného činu, který spáchaly na území EU.
- Repatriace by tak de facto umožnila, aby tyto obvinění po vydání zpět do vlasti mohli podléhat domovskému právu, které nemusí kategorizovat a penalizovat řadu trestných činů stejným způsobem jako trestní právo států EU.

2.4 Lisabonská agenda

- Zahájení nového finančního období v roce 2007 je dle Komise dobrou příležitostí pro nové akce, plány a programy, které souvisejí s plněním Lisabonské strategie. 13. září proto Komise prezentovala deset nových priorit, které se mají týkat inovací v oblasti růstu a pracovních příležitostí.
- *Postoj lobby*
- Iniciativu Komise následně podpořily lobbyistické organizace, UEAPME, která zastupuje malé a střední podniky, a EUROCHAMBRES,

což je evropská obchodní a průmyslová komora, která sdružuje cca 1200 asociací z celé EU.

- Lobbyisté zdůraznili především potřebu rychlého přijetí legislativních úprav, které se týkají evropského patentu, i když je tato záležitost kontroverzní, především v dílčích oblastech (jakou představovala otázka patentovatelnosti softwaru).
- Lze očekávat, že otázky spojené s trojúhelníkem výroba (producentové zájmy) – inovace (věda, výzkum) – zájem spotřebitele, v kontextu ekonomických souvislostí a legislativního prostředí EU se dostanou do popředí zájmu v EU zejména za německého předsednictví v první polovině roku 2007. Německo považuje evropský patent za jednu ze svých priorit.

2.5 Strukturální a regionální politika

Nové parametry strukturálních fondů pro období 2007-2013

- 11. září Výbor pro regionální rozvoj EP podle očekávání schválil strategické směry pro strukturální politiku pro nové finanční období 2007-2013, které Komise zveřejnila v červenci 2006 a které identifikují základní cíle pro alokaci prostředků ze strukturálních fondů. O dokumentu má ještě hlasovat plénum EP 25. – 28. září a poté Rada ministrů v říjnu.
- *ČR v rámci nových strategických směrů strukturální politiky*
- Pro celé období 2007-2013 je k dispozici ve strukturálních fondech pro financování oblasti regionální politiky 308 mld. euro. ČR má být příjemcem financí z Kohezního fondu, který je určen pro financování velkých infrastrukturních projektů a projektů týkajících se životního prostředí.
- V rámci někdejšího Cíle 1 (posílení regionální konkurenceschopnosti a boj s nezaměstnaností) by měla ČR získat během sedmiletého období více než 172 mil. euro, ve skupině států, které mohou čerpat prostředky v rámci tohoto cíle je však druhým nejmenším příjemcem, hned za Lucemburskem.
- *Pokus o zhodnocení dosavadního impaktu strukturální politiky*
- V září zveřejnili analytici španělské organizace INFYDE studii, která se pokoušela monitorovat dosavadní dopad čerpání prostředků ze strukturálních fondů na ekonomický rozvoj regionů EU. Tato studie sice mohla pokrývat jen starou patnáctku, její závěry by však mohly být zajímavé i pro nové členské země.

Regionální státní pomoc pro šest nových členských států

- Komise v září vydala první seznam skupiny regionů NUTS II, které mohou být v období 2007-2013 příjemci národních podpor podle specifických pravidel regionální podpory přijatých v prosinci 2005 a především v souladu s primárním právem, tedy Smlouvou o ES.
- *Legislativní pozadí*
- Podle primárního práva EU nemohou členské státy samy rozhodnout o státní pomoci, např. ve formě regionálních investičních podpor pro budování průmyslových zón.
- Aby mohl být daný region příjemcem takové státní pomoci, musí splňovat určitá kritéria, a to především v souladu s nově modifikovanými parametry strukturální politiky po rozšíření. Region musí především spadat do skupiny regionů s HDP na obyvatele nižším než 75 % průměru EU a omezena je i maximální výše státní pomoci.
- Důležité je, že ČR na tomto seznamu nefiguruje. Důvodem je to, že ČR spolu s dalšími 10 státy, u nichž Komise plánuje do konce roku rozhodnout o udělení regionální státní pomoci, protože některé regiony těchto zemí (včetně ČR) splňují podmínky pro její udělení, svoji „cestovní mapu“ pro regionální pomoc do 15. září stále nepředložila ke schválení.

2.6 Volný pohyb osob

- Itálie se k 1. červenci 2006 rozhodla přestat uplatňovat přechodné období na volný pohyb pracovních sil vůči tzv. EU-8 (členské státy přistouplí k EU v roce 2004 bez Malty a Kypru). 21. července italské rozhodnutí potvrdilo finské předsednictví.
- *Obsah*
- Itálie společně s uvedeným krokem zlegalizovala pobyt přibližně půl milionu imigrantů, kteří dosud v Itálii pracovali bez povolení, protože překračovali stanovenou kvótu 170 tis. zaměstnanců z nových členských zemí, zjednodušila proceduru pro získání italského občanství a obnovila příspěvek za narození dítěte imigrantů. Nadále už žádná opatření na základě státní příslušnosti nebudou moci být uplatňována, tj. s žadatelem o práci např. z ČR se bude podle práva EU nakládat stejně jako s uchazečem z Itálie.
- 5. září organizace ECAS zveřejnila druhou zprávu týkající se naplňování principu volného po-

hybu po rozšíření EU v roce 2004 a stejně jako ve své první zprávě z října 2005 konstatovala, že uplatňovaná přechodná období nevycházejí z ekonomické reality a 72 mil. obyvatel EU-8 zcela zbytečně zabraňují v naplňování jejich svobod.

- *Reakce aktérů*
- Obecně lze tvrzením ECAS přiznat fundovanost a preciznost, nicméně z reakcí na zmínovanou zprávu je patrné, že potenciál ECAS ovlivnit členské státy ve prospěch zrušení přechodného období na volný pohyb pracovních sil je jen minimální, resp. že jednotlivé země užívají pro své kroky zpravidla politické, ne ekonomické argumenty.
- *Další vývoj*
- K dalšímu přezkoumání oprávněnosti uplatňovat přechodné období na volný pohyb pracovních sil dojde oficiálně ke konci dubna 2009, kdy bude předsednickou zemí ČR. Jednotlivých členským státům nicméně nic nebrání, aby své pracovní trhy otevřely kdykoli dříve. V případě, že tak neučiní, bude mít ČR jako předsednický stát EU jedinečnou možnost vyjednat se všemi zainteresovanými ve smyslu postupného rušení této výjimky.

2.7 Zemědělství

Reforma sektoru vína

- Podzim bude pravděpodobně obdobím, v němž bude Komise na půdě Rady, EP i před zemědělskými lobbystickými organizacemi obhajovat svoji vizi reformy sektoru vinařství a trhu s vínem, kterou zveřejnila počátkem července. 18. července byl návrh reformy poprvé vážně diskutován v Radě. Před zemědělský výbor EP se reforma sektoru vína dostala v září.
- *Obsah sporného návrhu*
- Návrh z 22. června 2006 předkládal na stůl v podstatě 2 varianty: 1. varianta – úplné zrušení omezení práv na výsadbu i systému vyklučování vinic. 2. varianta je přesně opačná a jejím nejkontroverznějším bodem se stala právě dočasná obnova programů vyklučování vinic a snaha

přesunout finanční podporu od programů nucené destilace na technický alkohol a biopalivo, jejichž pomocí se likvidují přebytky v objemu milionů hektolitrů ročně (v prvních letních měsících 2006 takto likvidovaly za peníze EU své vinné přebytky největší evropští producenti Francie, Itálie, Španělsko a Portugalsko), právě k programům vyklučování vinic.

- Nadprodukcí tak má být zabráněno omezováním viničních ploch, což se má dotknout zejména velkých producentů a také velkých exportérů vína.

Rozvoj venkova

- Květnové přijetí meziinstitucionální dohody, která zaštiťuje finanční perspektivu 2007-2013, umožnilo konečně jednotlivým portfoliím Komise zveřejnit přesné finanční plány pro programy realizované v tomto období, včetně alokace financí jednotlivým státům. Stalo se tak i v případě dlouho očekávaného rozpočtu nového zemědělského fondu pro rozvoj venkova EAFRD. Zatímco v únoru 2006 Rada vydala nařízení, které stanovovalo pouze rozdělení minimální stropů financování z EAFRD pro 4 stanovené osy, v září již mohla Komise publikovat přesné přidělení finančních prostředků pro jednotlivé země.
- *Obsah návrhu – alokace zdrojů*
- Z materiálu zveřejněného 12. září vyplývá, že největším příjemcem peněz z fondu EAFRD, kam je alokováno více než 70 mld. €, má být během sedmiletého období (podle očekávání) Polsko.
- ČR má získat za celé sedmileté období cca 2,8 mld. €.
- V jednotlivých letech se bude příjem ČR z EAFRD pohybovat od cca 390 mil. € do cca 420 mil. €.
- Tyto prostředky nepředstavují žádný nárokový či garantovaný příjem ČR z rozpočtu EU (jako je tomu v případě přímých zemědělských plateb), jde o peníze vázané na projekty, spolufinancované z rozpočtu ČR i od žadatele. Míra spolufinancování přitom závisí na typu programu, na typu osy a také na regionu.

I. PROJEDNÁVANÁ LEGISLATIVA (VYBRANÉ OBLASTI)

1.1 EVROPSKÝ PARLAMENT

Směrnice o službách

Problematika směrnice o službách se po prázdninové přestávce znovu dostala na pořad, tentokrát v EP, který se návrhem zabýval 5. září poté, co se na jeho modifikovaném znění shodla na konci května, resp. července Rada.

Legislativní pozadí

Směrnici o službách jsme v monitorinzích věnovali mnoho prostoru. Současná podoba návrhu odpovídá především představám EP, který upřednostňuje méně liberalizační text.

Navzdory původnímu návrhu Komise a pozicím Rady (především pak nových členských států, které usilovaly o radikální zjednodušení fungování trhu se službami) nakonec nejspíše bude přijata norma, která ve svých důsledcích nic podstatného pro jednotný vnitřní trh nepřinese. Komise i Rada s ohledem na silnou opozici v EP usoudily, že vhodnější bude přijmout alespoň nějakou normu než žádnou. Též si je vědom i EP, a proto se v jeho druhém čtení neočekávají žádné zásadní modifikace, spíše jen „vyladění“ textu, s nímž předběžně souhlasila jak Komise, tak i Rada.

Obsah návrhu

Na jednání výboru EP pro vnitřní trh 4. září předložila zpravodajka návrhu E. Gebhardtová 11 pozměňujících návrhů. Žádný z nich nicméně nijak nepozměnil podstatu institucionálního kompromisu.

Sporné body

Jediným sporným bodem do dalších jednání zůstává pouze role Komise, jež by měla pravidelně posuzovat speciální požadavky jednotlivých členských zemí vůči subjektům poskytujícím služby (odstavec 5 článku 39). Daná otázka vyvstala poté, co byl z návrhu směrnice na žádost EP odstraněn liberalizační princip originality, jenž umožňoval, aby služby v celé EU byly v zásadě poskytovatelné na základě podmínek země původu.

Další vývoj

Všechny zainteresované instituce předpokládají ukončení legislativního procesu do konce roku 2006. Komise už naznačila, že žádné další ústupky EP neumožní. Výbor EP pro vnitřní trh bude o návrhu hlasovat na konci října, plénum pak v listopadu. S ohledem na rozložení sil v EP lze očekávat relativně brzké přijetí výsledné normy. Poté budou mít jednotlivé členské státy tři roky na její implementaci.

1.2 EVROPSKÝ SOUDNÍ DVŮR

Omezení mobility pracovních sil

V kontradikci ke zprávě o uvolnění pohybu pracovních sil v rámci Itálie (viz níže) je rozsudek Evropského soudního dvora, který ve svém důsledku svobodu pohybu za prací v rámci EU (podle některých zákonů) zpochybňuje. ESD 19. července rozhodl, že nezaměstnaní, kteří jsou příjemci podpory v nezaměstnanosti musí k tomu, aby byli plně mobilní v rámci EU nejprve splnit podmínku trvalého bydliště.

Pozadí

Soud rozhodl v případě Belgičana De Cuyper, který se usadil ve Francii a pobíral podporu v nezaměstnanosti z Belgie. Žalovaný argumentoval garancí volného pohybu osob v EU, Soud však konstatoval, že zmíněná svoboda není bezpodmínečná.

Nezaměstnaný může podle sekundárního práva EU pobírat podporu v nezaměstnanosti v zahraničí v případě, že tam přišel hledat zaměstnání, popř. tam pracoval, ale o práci přišel. V roce 2004 bylo přijato nařízení o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, které přenositelnost práva na podporu v nezaměstnanosti dále zpřesňuje a požaduje registraci na příslušném úřadu práce kdekoli v EU.

Sporné body

ESD rozhodl ve věci De Cuyper poměrně nečekaně, minimálně v kontextu toho, jak se k podobným případům stavěl dosud, protože je velmi ojedinělé, že Soud argumentuje sekundární normou namísto primární (byť v národních právních řádech je to běžné).

Soud specifikoval, že právo na podporu v nezaměstnanosti v zahraničí má občan EU jen v případě, že zde už kdysi pobýval (resp. měl zde trvalé bydliště), nebo zde hledá zaměstnání, což znamená, že případ pana De Cuyper, který sice hledal práci ve Francii, ale pobíral podporu z Belgie, do tohoto rámce nezapadá.

Další vývoj

K uvedenému je třeba dodat, že Soud formálně nevytvořil žádný precedens, protože ve věci rozhodoval v rámci tzv. prejudiciálního řízení, kdy odpovídal na otázku vnitrostátního soudu, který aplikoval právo Společenství.

Obecně lze říci, že každý občan EU má právo hledat si práci kdekoli v EU (tedy v ideálním případě, kdy neplatí žádná přechodná období jako např. nyní v souvislosti s posledním rozšířením) a pobírat podporu v nezaměstnanosti tam, kde o práci usiluje. Na jakékoli jiné nároky nicméně v tomto směru neexistuje, jak dokládá případ pana De Cuyper, nárok.

1.3 KOMISE

Antialkoholová strategie EU

Komise se během léta pustila do boje proti alkoholu, a to na několika frontách, přičemž některé kroky se dotýkají i ČR.

Legislativní pozadí

Nejprve byla v červnu 2006 uveřejněna studie financovaná Komisí, která mapovala spotřebu alkoholu v EU, přičemž konstatovala, že je nejvyšší v celosvětovém měřítku. Slabinou studie, která byla v červenci ihned kritizována výrobci alkoholu, byla skutečnost, že studie paušálně sledovala spotřebu a prodej alkoholických nápojů bez rozlišování, o jaké nápoje jde např. z hlediska obsahu alkoholu.

Komisař Markos Kyprianou, který má na starosti zdraví a ochranu spotřebitele a v posledních měsících se stal známým především jako obhájce rozšiřování zákazu kouření na veřejnosti v rámci členských států EU a zahájením kampaně proti obezitě, k níž se rozhodl vrátit v září 2006, reagoval návrhem možné oficiální antialkoholové strategie.

Měla by směřovat k omezení spotřeby alkoholu v EU a k boji s negativními sociálními důsledky alkoholismu. Její náplní by mělo být např. opatřování alkoholických nápojů podobnými varovnými nápisy jako u tabákových výrobků. Některé myšlenky komisaře Kyprianoua přitom podpořilo i současné finské předsednictví.

Potenciální sporné body – daňová politika EU

Zřejmě závažnějším počinem by bylo, kdyby potenciální protialkoholová strategie měla přesah i do daňové politiky. Komise by však zřejmě touto cestou chtěla jít. Komise 8. září zveřejnila návrh, jehož cílem by mělo být zvýšení minimálních sazeb spotřební daně na alkohol a alkoholické nápoje.

Pozadí

Dosavadní úprava 92/84 je podle Komise už nevyhovující, což konstatovala už v roce 2004 a vyzvala členské státy, aby samy podnikly kroky k navýšení vlastních minimálních sazeb a činily tak pravidelně.

Obsah

Minimální sazby by se měly valorizovat v souladu s inflací (nárůst o 31% od roku 1992) a měly by podle záměru Komise začít platit od 1. ledna 2008, resp. 1. ledna 2009 či 2010 v těch případech, kdy členské státy nebudou schopny své sazby skokově valorizovat (jejich navýšení bude mezi 10% a 20%, resp. přes 20%).

Sporné body

Podle Komise by změna neměla být pro jednotlivé členské státy problematická, protože už nyní údajně většina z nich minimální sazbu spotřební daně stanovenou EU výrazně převyšuje. Není to však případ ČR, kde by se podle prvních propočtů spotřební daň zvýšila asi o pětinu.

Přestože by šlo ve výsledku spíše o desítky halěrů (např. 30 halěrů v případě půllitru dvanáctistupňového piva), ani nový ministr financí, ani výrobci alkoholických nápojů s argumenty Komise nesouhlasí. Navíc uvádějí, že snahou EU není ani tak harmonizace spotřebních daní jako spíše prosazování protialkoholní politiky, resp. ochrany zdraví a spotřebitele.

Reakce aktérů

Podle českých podnikatelských subjektů by si spotřebitel měl zachovat právo sám o sobě rozhodovat, a to včetně práva požívat alkoholické nápoje nezátížené nejen vysokou spotřební daní, ale ani nákladnými informacemi o tom, jaké účinky alkohol má.

Podobné argumenty zaznívají i od výrobců alkoholických nápojů napříč EU. Ti navíc upozorňují, že Komise diskriminuje výrobce lihovin oproti producentům vína, jejichž výrobky mají stanovenou nulovou minimální sazbu na spotřební daň.

Další vývoj

Další vývoj návrhu je v současnosti nejistý. S ohledem na výše uvedené lze čekat, že projednávání nebudou – navzdory očekávání Komise – zcela neproblematická. Původní záměr Komise, aby její návrhy začaly platit od 1. ledna 2008, však stále platí.

Žebříček plnění pravidel vnitřního trhu

Komise 18. července (letos už podruhé) prezentovala pravidelný žebříček, v němž posuzuje naplňování norem vnitřního trhu jednotlivými členskými státy (Internal Market Scoreboard).

Pozadí

Žebříček je Komisí zveřejňován zpravidla dvakrát ročně a ukazuje na schopnost států implementovat včas a řádně přijaté normy (zpravidla jde o lhůtu dvou let). Komise jej považuje za jeden ze základních indikátorů fungování vnitřního trhu.

Obsah

Závěry Komise byly v případě červencového žebříčku méně pozitivní než na začátku letošního roku. Zatímco při posledním hodnocení na základě dat z listopadu 2005 chybělo do národních právních rádu zavést v průměru 1,6 % unijních norem, tentokrát došlo ke zhoršení o 0,3 procentního bodu na 1,9 %. Stejný vývoj byl zaznamenán i na poli řízení vedených proti jednotlivým členským státům za neimplementaci unijní legislativy: jejich počet neklesl.

Očekávalo se, že implementace legislativy se bude zlepšovat (suma neimplementované legislativy poklesne v průměru pod 1,5 %) a počet řízení se sníží (alespoň ve starých členských státech) na polovinu (v porovnání s rokem 2003). K celkově horšímu výsledku přispěly nejen staré členské země, ale i noví členové (i když v porovnání s EU-15 si stále vedli lépe).

Určitou výjimku představuje ČR, jíž chybí zavést téměř 3 % přijaté legislativy, což znamená oproti předchozímu žebříčku další zhoršení (v absolutních číslech z 41 na 48 předpisů) a nejhůřší umístění ze všech nových členských zemí. Naopak v případě řízení za neimplementaci legislativy si ČR polepšila a výrazně snížila jejich počet (ze 14 na 7).

Sporné body

Přestože žebříček (Internal Market Scoreboard) představuje relativně užitečný ukazatel, má i své zásadní omezení. Nijak neukazuje na kvalitu přijatých norem a neřeší ani to, nakolik v důsledku přijetí nových norem vzrůstají požadavky na koordinaci (v rámci členských států, tedy na byrokracii).

Za problém se považuje i skutečnost, že státy často normy formálně implementují, ale pak důsledně nepožadují jejich aplikaci, což vede k zahájení řízení u Evropského soudního dvora. Z tohoto hlediska se sice pozice ČR od zveřejnění předchozího žebříčku zlepšila, nicméně s ohledem na zhoršení na poli implementace nových norem lze očekávat do budoucna negativní vývoj i zde, byť je pravda, že většina žalob nakonec nevyústí v udělení pokuty.

Další vývoj

Zveřejnění inovovaného žebříčku se očekává začátkem roku 2007.

Nové pokyny ke státní podpoře na podporu investic do rizikového kapitálu v malých a středních podnicích

Komise 19. července přijala nové pokyny ke státní podpoře na podporu investic do rizikového kapitálu v malých a středních podnicích. Pokyny by měly malým a středním podnikům pomoci snáze získat finanční prostředky na jejich rozvoj, aniž by to bylo posuzováno jako nepřipustná státní podpora podle článku 87 Smlouvy o založení ES v současném znění. Finance by měly být vázány na dlouhodobé investice a inovace, aby jejich využití napomohlo vytvoření kvalitních a „udržitelných“ pracovních míst.

Pozadí

Pokyny ke státní podpoře byly inovovány naposledy v roce 2001. Současná aktivita spadá do pětiletého Akčního plánu pro státní podpory (SAAP) z června 2005.

Obsah

Nejdůležitější změnou oproti stávajícímu stavu je zvýšení limitu pro podporu malých a středních podniků až na 1,5 mil. € v průběhu 12 měsíců. V tomto případě bude (za splnění dalších podmínek, především pak spolufinancování ze soukromých a veřejných zdrojů) podpora ze strany Komise odsouhlasena prakticky „automaticky“. Bude-li podpora převyšovat uvedený limit, stále bude možné ji udělit, ale v rámci Komise bude probíhat tzv. podrobné posouzení.

Sporné body

Nové pokyny ke státní podpoře jsou s ohledem na význam malých a středních podniků v evropské ekonomice nesporně pozitivním krokem. Podstatné nicméně je, nakolik se bude Komise svými závazky, jež nepředstavují vynutitelnou legislativu, řídit.

Příkladem budiž např. Lisabonská strategie, jejíž realizace je plná rozporů. Sporné je i napojení nových pokynů na další aktivity Komise. V případě jejich synchronizace, např. s iniciativou zaměřenou na zjednodušování unijní legislativy, resp. rušení některých norem, by bylo možné hovořit o poměrně zásadním posunu na poli malého a středního podnikání v EU. Komise však o žádné takové spojitosti explicitně neinformovala, a tak nelze než čekat, nakolik se podmínky pro malé a střední podniky ve výsledku skutečně zlepší.

Další vývoj

Komise explicitně neinformovala o dalších krocích, nicméně na dosavadní zkušenost a význam malých a středních podniků v EU lze čekat zveřejnění monitorovací zprávy v průběhu příštího nebo přespříštího roku.

Snížená sazba DPH na dětské pleny a u služeb náročných na lidskou práci

Komise 19. července požádala Českou republiku, Maltu, Maďarsko, Polsko a Portugalsko o stanovisko k uplatňování snížené sazby DPH na dětské pleny. Formálně tak bylo zahájeno řízení za neimplementaci unijní legislativy, neboť ta v tomto případě předpokládá (podle výkladu Komise) uplatňování základní (tedy vyšší, min. 15%) sazby DPH.

Pozadí

Komise vyjádřila názor, že snížená sazba na daný produkt není v souladu s tzv. šestou směrnicí o DPH (77/388), jež byla naposledy revidována letos v únoru směrnicí 2006/18. Na druhou stranu však přiznala, že cílem jejích kroků není v daném případě řízení u Evropského soudního dvora a pokuta uvedeným zemím, ale spíše získání důvodných stanovisek zmíněných členských zemí, na jejichž základě by měla být uvedená směrnice znovu novelizována, aby odpovídala národním politikám na podporu rodiny a snižování průměrného věku populace.

Další vývoj

Státy by měly na výzvu Komise odpovědět do dvou měsíců a k revizi šesté směrnice o DPH by mělo dojít v podobě úpravy její Přílohy H na zasedání Rady Ecofin začátkem příštího roku. ČR svůj postoj hájí tím, že sníženou sazbou je možné danit výrobky hygienické ochrany, mezi něž z definice řadí i dětské pleny.

Služby náročné na lidskou práci

V oblasti služeb náročných na lidskou práci (resp. uplatňování snížené sazby DPH na tyto služby) Komise 25. července představila konkrétní legislativní návrh. Jde o implementační opatření výše zmíněné směrnice 2006/18. Snížená sazba DPH by měla být nově (experimentálně) uplatňována v sedmnácti zemích na základě dočasné výjimky do konce roku 2010, a to podle požadavků, které jednotlivé členské státy Komisi doručily do konce letošního března.

Obsah

Některé ze zemí budou pouze pokračovat v uplatňování snížené sazby na základě dřívější revize šesté směrnice o DPH (92/77), jiné, především nové členské země ji budou moci aplikovat nově.

ČR se týká snížená sazba v případě renovace a opravy soukromých bytů a obytných domů (vyjma materiálů, které tvoří podstatnou část hodnoty poskytnuté služby), čištění oken a úklidu v domácnostech a v případě domácích pečovatelských služeb.

Sporné body

Popsaný vývoj má z velké části technický charakter, přestože např. otázka dětských plen mezi politiky i v médiích dlouhodobě vyvolává kontroverze.

Povaha legislativních zásahů EU je patrná v kontrastu s požadavky jednotlivých členských zemí, které se s nimi často neztotožňují a odmítají některé evropské normy dodržovat (byť se na jejich přijímání v rámci jednomyslného hlasování podílely), a to i za cenu soudního řízení. V rámci EU jde o relativně běžný postup. V daňové oblasti se k němu přidávají i poměrně zásadní zásahy do fiskálních politik jednotlivých členských států, což z něj činí jednu z variant, jak přijaté normy alespoň dočasně neimplementovat.

Vzhledem k masivnímu odporu ze strany členských států pozměňovat vlastní daňové předpisy Komise přistupuje k postupnému navrhování výjimek, jež celý systém znepřehledňují ještě více, než kdyby existovala daňová pravidla v každém jednom státě bez jakékoli úpravy ze strany EU.

Další vývoj

Uvedená úvaha má své implikace především v soustavně se objevující záležitosti tzv. evropské daně, jež by se měla podle Komise stát časem jedním z nových příjmů rozpočtu EU.

Nařízení na posílení bezpečnosti nákladní silniční dopravy

V souvislosti se zahájením projednávání nařízení na posílení bezpečnosti nákladní silniční dopravy vyjádřila Evropská aliance malého podnikání (European Small Business Alliance, ESBA) pochybnosti stran dopadu zamýšlené normy na samotnou nákladní dopravu.

Legislativní pozadí

Po teroristických útocích na USA v roce 2001 začala EU připravovat normy týkající se posílení bezpečnosti dopravy. Po opatřeních v oblasti letecké a námořní dopravy zveřejnila Komise v únoru 2006 sdělení a návrh na další kroky v oblasti nákladní silniční dopravy, aby byl ve výsledku chráněn celý nákladní dopravní řetězec, využívající různých druhů dopravy.

Obsah návrhu

Obecně (a ideálně) by cílem předpokládaného nařízení mělo být zavedení minimálních bezpečnostních standardů (statut „bezpečného dopravce“) bez nadbytečného byrokratického zatížení příslušných podnikatelských subjektů. Minimální standardy by se týkaly všech fází dopravy, od naložení v konkrétní firmě až po vyložení u odběratele (včetně uskladnění).

Komise předpokládá, že uvedené kroky budou dočasně prováděny na bázi dobrovolnosti, nicméně dá se očekávat, že povinnost dodržovat zmíněné standardy se postupem času objeví. Sama evropská exekutiva s tím počítá okolo roku 2011.

Právě na to reagovala ESBA, která vyčíslila náklady na zavedení uvedených standardů v celé EU (resp. v jejích SMEs) na 55 mld. € s tím, že především malé firmy budou do potřebných opatření investovat, aniž to pro ně bude rentabilní.

Podle ESBA se obecně sníží možnost začít v oboru podnikat, a to z důvodu zvýšených vstupních nákladů, což podle ní torpéduje i velkou část cílů obsažených v Lisabonské strategii na zvýšení konkurenceschopnosti ekonomiky EU. Podobného názoru jsou i zástupci Mezinárodní unie silniční dopravy (IRU). Podle nich, v případě, že bude přijata závazná norma, bude mít pouze malý pozitivní efekt, resp. přidanou hodnotu.

Další vývoj

Komise na uvedené výtky reaguje tvrzeními, že rozdělení přepravců na bezpečné a ostatní bude na trh působit pozitivně a bez vedlejších negativních efektů.

21. září se očekává projednávání návrhu Komise na úrovni pracovních skupin Rady, 12. října pak na ministerské úrovni. Evropský parlament by se podle očekávání měl ke kauze vyjádřit v únoru 2007.

Přeshraniční poskytování zdravotnických služeb

Komise 5. září vyhlásila veřejnou konzultaci týkající se přeshraničního poskytování zdravotnických služeb.

Obsah

Konzultace by se měla zaměřit nejen na podmínky, za nichž by bylo možné zdravotnické služby nabízet (primárně tehdy, když se na ošetření v domovské zemi musí neúměrně dlouho čekat), ale i na způsob jejich financování, informování pacientů a jejich práva, monitorování ze strany příslušných úřadů, mobilitu zdravotnického personálu ap.

Výsledkem konzultace by mělo být jako standardně sdělení Komise, popř. legislativní návrh, a to nejdříve v průběhu roku 2007.

Sporné body

Jde o ambiciózní plán, protože např. otázka mobility pacientů a náhrad za zdravotní péči v jiném než domovském členském státě je v současnosti předmětem mnoha soudních sporů u ESD kvůli nevyjasněnosti právního prostředí v EU a kontroverznosti těchto položek, což představuje argument jak pro zastánce, tak i odpůrce „evropského řešení“ a vytváří klima neumožňující debatu vedoucí k výsledkům, které Komise pravděpodobně očekává.

Navíc zdravotnické služby nebyly zahrnuty do rámce tzv. směrnice o službách, jejíž upravená verze je nyní předmětem legislativního procesu v EU, a pozice ESD je v dané věci dvojaká: na jedné straně souhlasí s názorem, že zdravotnické služby jsou předmětem pravidel vnitřního trhu EU, nicméně např. k náhradě péče je potřeba předchozí „autorizace“ a důkaz, že na ošetření v domovské zemi je potřeba čekat „příliš dlouho“, což volný pohyb těchto služeb fakticky znesnadňuje. Jinými slovy, ESD považuje zdravotnické služby jak za součást trhu, tak za součást systému sociálního zabezpečení.

Další vývoj

Komise navzdory uvedeným argumentům předpokládá, že dosavadní praxe ošetřování v zahraničí přestane být výsadou, ale právem všech občanů EU a národní systémy zdravotnictví začnou kooperovat a zkvalitňovat své služby.

Názory členských států obávajících se situace, kdy budou muset vlastním občanům platit za ošetření v zahraničí a přitom budou pod tlakem cizích pacientů, Komise odmítla jako neopodstatněné, nicméně neprezentovala v tomto směru žádné konkrétní protiargumenty.

Evropský rámec pro kvalifikace

Komise 5. září přijala legislativní návrhy, které by měly umožnit prosadit tzv. evropský rámec pro kvalifikace (European Qualifications Framework, EQF).

Pozadí

Aktivita je výsledkem tzv. boloňského procesu zahájeného v oblasti vzdělávání podpisem Boloňské deklarace v červnu 1999.

Obsah

Cílem EQF by měla být možnost porovnat na základě stanovených měřítek různé kvalifikace dosažené v různých státech EU, což by ve výsledku mělo napomoci uznávání profesních kvalifikací a potažmo mobility pracovních sil v EU. Na implementaci opatření by se měly podílet státy s tím, že by nemělo docházet k žádným zásahům do národních vzdělávacích systémů; pouze by se mělo umožnit označení dosaženého stupně vzdělání (bez ohledu na jeho formální stránku) tak, aby bylo srozumitelné pro všechny potenciální zaměstnavatele v EU.

Komise navrhuje prosazování svých návrhů na bázi dobrovolnosti, resp. jejich přijetí pouze ve formě doporučení, byť očekává, že s ohledem na dřívější podporu Evropské rady budou její záměry realizovány v poměrně velkém měřítku.

Reakce aktérů

Z relevantních aktérů na aktivitu EQF reagovala jen zaměstnavatelská organizace Eurochambers, která ji uvítala, ocenila s ohledem na Lisabonskou strategii i tzv. kodaňský proces (spolupráce v oblasti odborného vzdělávání), nicméně upozornila na komplikovanost připraveného rámce a doporučila snížit počet osmi kvalifikačních stupňů.

Další vývoj

Přijetí ze strany EP a Rady se očekává v průběhu roku 2007, realizace samotného evropského rámce pro kvalifikace pak okolo roku 2009.

1.4 RADA

Třetí železniční balík

Rada 24. července přijala společný postoj k návrhu tzv. třetího železničního balíku, který by měl napomoci dále liberalizovat železniční dopravu v EU. Ministři tak formálně potvrdili vlastní politickou dohodu z prosince 2005.

Legislativní pozadí

Třetí železniční balík sestává ze tří návrhů, které se dotýkají liberalizace mezinárodní osobní přepravy po železnici, práv a povinností cestujících mezinárodními spoji a certifikace strojvedoucích. Původně byl do balíku zahrnut i návrh pozměňující pravidla v oblasti nákladní železniční dopravy a její kvality, nicméně s ohledem na signalizovanou neshodu mezi jednotlivými členskými státy, na půdě EP i mezi dotčenými přepravci se jej Komise rozhodla z projednávání stáhnout. Minimálně do konce roku 2007 se však po nákladních přepravcích očekává, že budou kvalitativní pravidla uplatňovat alespoň na bázi dobrovolnosti.

Obsah návrhu a sporné body

Za nejspornější ze tří návrhů se obecně považuje ten, jenž se dotýká liberalizace osobní přepravy. Z hlediska institucí stojí na jedné straně EP, jenž prosazuje ambiciózní harmonogram liberalizace, zatímco Rada a paradoxně i Komise se stavějí spíše za pomalejší průběh celé operace.

Rada a Komise se shodují na roce 2010 s tím, že liberalizace by se měla dotknout nejen mezinárodních spojů jako takových, ale i linek, které tyto spoje obsluhují v rámci všech unijních zemí, jimiž projíždějí. V případě zemí, kde tvoří mezinárodní přeprava více než polovinu obratu tamějších železničních firem (tj. rozlohou malé státy EU), by mělo dojít k liberalizaci až k roku 2012. EP naproti tomu prosazuje, aby mezinárodní osobní přeprava byla v souladu s evropskými předpisy liberalizována už v roce 2008 a aby k roku 2012 došlo podobnému procesu i v kontextu národní osobní přepravy.

Další vývoj

Po přijetí společného postoje se očekává další projednávání na půdě EP. Vzhledem k tomu, že obě strany (EP na jedné straně a Rada a Komise na straně druhé) prozatím trvají na svých stanoviscích, lze podobně jako v případě předcházejících železničních balíků očekávat, že i nyní skončí projednávání v lepším případě dohodovacím řízením mezi Radou a EP, v horším pak kompletním stažením návrhu z projednávání.

II. AKTUÁLNÍ PROBLÉMY

2.1 BUDOUCNOST EU

Příprava na prezidentské volby ve Francii

V roce 2007 čekají Francii prezidentské volby. O tom, za jak důležitou členskou zemi EU se Francie považuje, přitom svědčí i fakt, že dva pravděpodobní „horcí“ kandidáti na prezidentské křeslo už vedou kampaň nejen na domácí politické scéně, ale představili své vize o budoucím směřování EU také v Bruselu. Dva dny po kandidátu pravice, současném ministrovi vnitřní věci Nikolasu Sarkozym, který je považován za pravděpodobnějšího nástupce Jacquese Chiraca, navštívila 13. září Brusel i Ségolene Royalová, která hodlá ve volbách příští rok kandidovat za Socialistickou stranu.

Vstup Turecka do EU

Jak Sarkozy, tak Royalová se pokoušeli tlumočit své priority ohledně další budoucnosti EU. Z hlediska ČR jsou priority budoucí francouzské hlavy státu důležité, protože francouzské předsednictví v druhé polovině roku 2008 těsně předchází předsednictví českému. Sarkozy i Royalová se vyjadřovali především k otázkám, které jsou z hlediska Francie považovány za nejkontroverznější. Jde především o možný vstup Turecka do EU, který Sarkozy dle svých prohlášení spíše odmítá, na rozdíl od Royalové, která argumentovala možností, že by odmítnutí Turecka ze strany EU mohlo vést k nárůstu fundamentalismu, byla to podle ní právě vize vstupu do ES/EU, která postupně od 60. let vedla k sekularizaci a umírnění i původně islamistické největší pravicové strany v Turecku. Faktem však je, že navzdory těmto prohlášením ani Royalová nepodporuje plné členství Turecka, ale spíše jakýsi model „privilegovaného partnerství“, do značné míry tedy zastává podobné stanovisko jako Sarkozy, pouze méně explicitně.

Vize budoucnosti EU dle Royalové

Royalová nepodpořila příliš ani projekt ústavy, který v době referenda francouzské socialisty rozdělával téměř přesně na dva tábory, učinila tak ovšem

poměrně nekonkrétními slovy, když zdůraznila, že musí být nejprve přehodnocena „vize evropanství“ a teprve potom otázka reformy institucí EU a podobně. Pokud jde o konkrétnější otázky, EU by se podle Royalové měla soustředit na boj s negativními důsledky globalizace, na problémy imigrace, dostupnosti energetických zdrojů a „sociální konvergence“, tedy prohlubování integračních snah na poli sociální politiky. Vyslovila se i pro další „reformu“ Paktu růstu a stability, která by umožnila státům eurozóny větší flexibilitu (méně striktní podmínky dodržování rovnováhy veřejných financí či předcházení rozpočtovým deficitům), údajně za účelem umožnit větší financování vědy a výzkumu z veřejných zdrojů.

Budoucnost euroústavy dle Sarkozyho

Sarkozy naproti tomu předložil jasnější plány, a to i v takových otázkách, jako je budoucnost ústavy. Podle Sarkozyho by měl vzniknout rozsahem menší smluvní text, který by obsahoval jen některé elementy původní ústavy, podporuje tedy tzv. „vybírání třešniček“ (cherry-picking), jak se této metodě nakládání s původním ústavním textem v eurožargonu říká. K těmto „třešničkám“, které by chtěl Sarkozy zachovat z původní ústavy patří funkce ministra zahraničí EU. Jednomyslné hlasování by mělo být nahrazeno „superkvalifikovanou většinou“, a to především v otázkách daňové politiky.

Dále Sarkozy navrhuje reformu volebního systému do EP, namísto aplikace oddělených národních kandidátek by si představoval kandidátky multinacionální.

Kandidovaly by tedy nikoli národní, ale „evropské“ strany a na jedné kandidátce by se tak vyskytovali kandidáti z více různých států. Naopak by nemělo prozatím dojít ke zmenšení velikosti Komise, a to až do roku 2014, kdy se uvažuje, že by mohl narůst počet členských států EU až na 30 (po přijetí některých balkánských států, Chorvatska, Černé Hory či Makedonie). V roce 2009, v době předsednictví ČR, by měl být dle Sarkozyho svolán nový Konvent, který by připravil nový text ústavy. Vytvoření nového, „zeštíhleného“ ústavního textu přitom podpořil 14. září i italský premiér Prodi.

Francie a reforma rozpočtu EU

Sarkozy hovořil také o reformě rozpočtu EU, která by měla podle současné finanční perspektivy přijít také v roce 2009. Zaměřil se přitom spíše na příjmovou stránku a fakticky podpořil vytvoření nového „evropského“ zdroje, i když nemluvil přímo o „evropské dani“, která bývá v této souvislosti zmiňována.

Výdajová stránka, kterou především kritizoval během britského předsednictví Tony Blair, který s požadavkem fundamentální reformy rozpočtu EU přišel, je pro Francii tradičně citlivý bod, protože největší část výdajů je stále věnována na zemědělství v různých formách zemědělských výdajů, jichž právě Francie dosud získávala největší díl. Za pozornost stojí i to, že Sarkozy přišel v souvislosti s rozpočtovou reformou i s vizí, podle níž by mělo docházet ke koordinaci rozpočtových politik jednotlivých států při financování těch oblastí, které patří dnes do smíšené kompetence EU a národních států (patří sem např. regionální politika, ochrana spotřebitele, životní prostředí, ale také energetická politika či podpora výzkumu a technologického vývoje).

Hodnocení

Vize obou pravděpodobných prezidentských kandidátů lze tedy zhodnotit tak, že zatímco Royalová volí poměrně obligátní témata, na něž se představitelé levice z řad starších členských států v otázkách integrace zaměřují, především ve snaze chránit občany svých států nejen před negativními důsledky liberalizace ekonomiky v globálním měřítku, ale i před ekonomickými důsledky rozšíření EU (odsun investic do států s výhodnějšími daňovými podmínkami, levnější pracovní silou a méně velkorysým sociálním systémem, příchod pracovních sil z nových členských zemí apod.), Sarkozy se v mnoha směrech pokouší o něco podobného, i když jinými prostředky.

V roce 2008 bude tedy zřejmě nutné počítat s tím, že francouzské předsednictví bude podporovat „federalističtější“ vizi jak institucionální reformy (v souvislosti s ústavou), tak v některých důležitých ekonomických otázkách (rozpočtová reforma, daňová politika v primárním právu, financování politik EU apod.). I když přirozeně jde jen o návrhy, které nebude možné v celém rozsahu prosadit, protože jde o dosti sporná témata i z pohledu dalších členských států, lze každopádně říci, že nástupce Francie v předsednické funkci nebude mít jednoduchou pozici.

Zvláště pokud by se jeho vize budoucnosti EU a jejich reforem s francouzskou pozicí výrazně rozcházel, vzhledem k tomu, že bude muset do znač-

né míry „pracovat“ i s tou výchozí situací, kterou Francie připraví. A že se o její ambiciózní přípravu bude pokoušet, to je už nyní zřejmé.

Rozšiřování EU*Bulharsko a Rumunsko*

26. září 2006 má přinést důležité rozhodnutí Komise o tom, zda se 1. ledna 2007 stanou novými členy EU Bulharsko a Rumunsko.

O přistoupení těchto států, jejichž přístupové smlouvy už byly podepsány, mělo být původně rozhodnuto již na jaře. Tehdy však Komise vydala poněkud dvoustranné rozhodnutí, které odkládalo konečný verdikt na podzim 2006 s poukazem, že může dojít (podobně, jak je to formulováno i v samotných přístupových smlouvách) k ročnímu odkladu, případně že se může stát, že vstoupí pouze jedna z dvojice zemí. U obou zemí byly konstatovány nedostatky pokud jde o praktickou implementaci *acquis communautaire*. Limity jsou zejména v oblasti dodržování parametrů právního státu, v boji s korupcí, organizovaným zločinem, praním špinavých peněz i ve fungování soudního systému jako takového.

Z toho důvodu Bulharsko a Rumunsko navštívili jak komisař pro rozšíření Rehn, tak v srpnu komisař pro justici a vnitro Frattini, aby se do určité míry „na vlastní oči“ přesvědčili o tom, jak jsou oba státy na vstup připraveny. Hodnocení připravenosti Bulharska a Rumunska se totiž do značné míry rozcházejí.

Zejména od představitelů obou států zaznívá často přesvědčení, že jsou země podrobeny mnohem přísnější observaci než v případě deseti zemí, které vstoupily v roce 2004. Na druhé straně v zákulisí evropských institucí je slyšet poněkud jiné hodnocení zdůrazňující fakt, že nejen ekonomická propast je mezi Bulharskem a Rumunskem a stávající EU výrazně hlubší, než tomu bylo při rozšiřování v roce 2004, a že snaha dovést do konce (a to i z politických důvodů) rozšiřovací proces podle dohodnutého postupu někdy vplývá na úkor skutečné připravenosti obou zemí do EU vstoupit.

Ani rozhodnutí Komise o připravenosti obou zemí na vstup, k němuž by mohlo dojít v září, však ještě nezaručuje, že Rumunsko a Bulharsko se k 1. lednu 2007 členy EU skutečně stanou. Je k tomu zapotřebí ještě ratifikace přístupových smluv všemi členskými zeměmi, přičemž v případě některých nejstarších členských zemí (např. Francie) byl původní termín parlamentní ratifikace prozatím odložen, čeká se právě na výsledek zprávy Komise.

Turecko

Na podzim 2006 (konkrétně 24. října) má Komise vydat i svoji zprávu o pokroku v jednáních o vstupu s Tureckem, jehož přibližování EU se v posledních měsících zpomalilo jednak v důsledku nepokrytého nesouhlasu, který dávají najevo někteří představitelé členských zemí se vstupem Turecka (především Francie). Turecký ministr zahraničí Gul z tohoto důvodu navštívil v září Francii a slíbil „hluboké reformy“.

Komisař pro rozšíření Rehn však dává najevo, že otázka vstupu Turecka je podmíněna některými nutnými, zejména politickými kroky, které Turecko prozatím nehodlá učinit. Jakýmsi symbolem se stává otázka Kypru, Turecko totiž prozatím např. zamezuje vstupu do svých přístavů firmám a občanům z řecké části Kypru, což je pro EU nepřijatelné vzhledem k tomu, že se jedná dnes již o členskou zemi.

Rehn poukazuje také na výsledky zprávy, kterou během plenárního zasedání přijal EP a která konstatovala určité závažné nedostatky v dodržování lidských práv a parametrů právního státu v Turecku. Turecko však obsah této zprávy odmítá a považuje ji za účelovou.

Ukrajina

Formální přibližování k EU bylo naopak zaznamenáno v září ve vztazích s Ukrajinou, Brusel totiž navštívil v září premiér Janukovyč, který je znám na ukrajinské politické scéně jako představitel promoskevské politiky a po určité porážce, kterou pro něho znamenala oranžová revoluce v roce 2004, se v důsledku výsledků jarních parlamentních voleb a především povolebních vyjednávání znovu vrátil na ukrajinskou politickou scénu jako předseda vlády. Janukovyč na základě své proruské orientace odmítá např. vstup Ukrajiny do NATO, naopak rétoricky podporuje vstup do EU.

Zdrženlivější postoj ukrajinského premiéra ke vstupu do NATO a naopak „potvrzení proevropského kurzu“ se promítl i do obsahu nové dohody o spolupráci, kterou Janukovyč a komisařka pro oblast společné zahraniční politiky Ferrero-Waldnerová podepsali 14. července.

Akceptace tohoto faktu nasvědčuje, že se EU nemá zájem příliš vměšovat do dějů na vnitropolitické scéně Ukrajiny, což je postoj, který vzhledem k orientaci současné ukrajinské vlády vyhovuje i Rusku, s nímž EU nyní připravuje pod finským předsednictvím novou dohodu o partnerství a spolupráci, která by měla být podepsána v roce 2007 za předsednictví Německa.

Ústavní smlouva

Ministr financí Prodiho vlády a současně někdejší místopředseda Konventu, který vytvořil základ textu ústavní smlouvy, Giuliano Amato, přišel v září s návrhem vytvořit tzv. skupinu moudrých mužů, aby se pokusila ústavu oživit.

Co je „skupina moudrých mužů“

Institut skupiny „moudrých mužů“ (většinou v počtu 3) představuje zvláštní mimoinstitucionální nástroj ES/EU, který bývá čas od času používán k řešení některých problémů považovaných za fundamentální otázky další budoucnosti integrace. Výsledkem jejich práce bývá zpravidla dokument známý jako „zpráva tří moudrých“, z historie evropské integrace je známo několik takových dokumentů, které někdy bývají základem skutečného průlomu i do primárního práva, i když jde v podstatě jen o deklaraci bez právní závaznosti.

Z historie jsou známy např. zpráva tří moudrých o institucionální reformě z roku 1979, která požadovala např. posílení pozice předsednictví v rámci Evropské rady, a předcházela skutečné revizi primárního práva, Jednotnému evropskému aktu, který byl sice zaměřen spíše na řešení meritorních otázek (do)budování vnitřního trhu, ale současně poprvé zakotvoval Evropskou radu jako jednu z oficiálních institucí ES v primárním právu. Zpráva tří moudrých s názvem Institucionální důsledky rozšíření předcházela v roce 1999 i vzniku smlouvy z Nice a fakticky iniciovala svolání mezivládní konference v roce 2000, na kterém byla smlouva z Nice, v současnosti poslední platná primárněprávní revize, přijata. Schůzky skupin „moudrých mužů“ a jejich výstupy proto nelze brát na lehkou váhu, bývají zpravidla svolávány v okamžiku, kdy se ES/EU cítí zejména z hlediska své institucionální budoucnosti „v úzkých“ a často vedou ke skutečným primárněprávním změnám.

Hodnocení

V pozadí Amatovy iniciativy tak lze číst snahu zahájit znovu diskusi o ústavě navzdory tomu, že v červnu Evropská rada rozhodla o prodloužení období reflexe až do roku 2009 (kdy předseda Česká republika). Ústavní text tak zůstává navzdory rozhodnutí Evropské rady stále součástí diskurzu významných představitelů zemí EU, a to i vzhledem ke zmíněným prohlášením potenciálního budoucího francouzského prezidenta Sarkozyho a italského premiéra Prodiho.

2.2 FINANCOVÁNÍ EU

Rozpočet 2007

Podzim představuje tradičně období, v němž se nejvýznamnější otázkou projednávávanou v institucionálním trojúhelníku (Komise, Rada, EP) stává rozpočet.

Legislativní pozadí rozpočtové procedury

Zatímco Komise zveřejňuje předběžný návrh rozpočtu již před prázdninami a před letní pauzou bývá znám i výsledek projednání rozpočtu v radě EcoFin, která má možnost pozměnit a přepsat všechny výdajové položky předběžného návrhu, hlavní část projednávání návrhu rozpočtu v EP a „trialog“ institucí se odehrávají v září. Ještě předtím je návrh rozpočtu sice projednáván v rozpočtovém výboru, plénum však o rozpočtu rozhoduje právě na podzim. EP má přitom možnost pozměňovat pouze tzv. nepovinné výdaje, k jejich důležitým položkám (zejména pro rok 2007 jako první rok nové finanční perspektivy) náleží strukturální fondy a regionální politika. Naproti tomu nemá možnost měnit výdaje povinné (zemědělství figurující podle nové nomenklatury pod Nadpisem 2 Ochrana a konzervace přírodních zdrojů), může je pouze odmítnout, nebo přijmout. Pak plénu samozřejmě přísluší i právo odmítnout rozpočet jako celek, pokud by byla jeho podoba (zejména ve výdajové části) nepřijatelná a nedošlo k dohodě institucí. V takovém případě se zavádí pro následující rok rozpočtové provizorium, toto krajní řešení však není příliš často uplatňováno, ovšem pokud jej EP v minulosti někdy použil, byl často do určité míry i „vydíracím“ či protestním nástrojem vůči jiným institucím, Komisi a Radě. EP tak demonstroval nejednou zejména nesouhlas s vyšší zemědělských výdajů a jednal tak z pozice instituce, která nemá (na rozdíl od Rady) kompletní pravomoc pozměňovat rozpočet ve všech jeho položkách (především v zemědělství) a je tak vůči Radě značně oslabena.

Příprava rozpočtu pro rok 2007

Příprava předběžného návrhu rozpočtu na rok 2007, který vzešel z Komise, byla dlouho ovlivněna určitou nejistotou v důsledku odmítnutí britského návrhu finanční perspektivy ze strany EP a následujících několikaměsíčních jednání o meziinstitucionální dohodě.

Bez jejího uzavření, k němuž došlo až v květnu 2006, by nemohl být rozpočet na rok 2007 sestaven podle parametrů současné finanční perspektivy, která je již koncipována pro 27 zemí. V současnosti je v EP projednáván návrh rozpočtu 2007 se zapracovanými pozměňovacími návrhy Rady (nyní pod

předsednictvím Finska), která tradičně navrhuje škrty, tentokrát především v administrativních výdajích. Předběžná podoba návrhu předvídá celkové výdaje ve výši 125,76 mil. € v závazcích a 114,61 mil. € v platbách. Obligátním postojem EP bývá snaha vrátit některé výdajové položky do „velkorysejší“ podoby, jakou navrhovala Komise.

Postoj jednotlivých institucí

Také tentokrát EP kritizuje některé škrty Rady, zpravodajem pro návrh rozpočtu pro rok 2007 je přitom britský konzervativce James Elles z ED. První představení rozpočtu 2007 při plenárním zasedání EP proběhlo 5. září, návrh je dále diskutován v rozpočtovém výboru.

Elles zde tlumočil stanovisko, podle něhož EP prozatím nesouhlasí s redukcí několika stovek pracovních míst v Komisi, kterou původně navrhla Rada. Naproti tomu kritizoval záměr vyčlenit 5 mil. € a 2 mil. € na financování dvou pilotních projektů, z nichž jeden se má týkat vzdělání a výzkumu a druhý bezpečnosti energetických dodávek. Podle Ellese jsou podobné cíle pokryty a financovány už jinými existujícími programy a navrhované výdaje jsou tedy zbytečné.

Debaty o rozpočtu 2007 budou pokračovat až do říjnového plenárního zasedání EP, kdy má být o rozpočtu hlasováno v prvním čtení.

2.3 JUSTICE A VNITRO

Boj proti terorismu

V souvislosti s 5. výročím útoků na budovy WTC 11. září 2001 vyzval koordinátor skupiny zabývající se v rámci Komise bojem proti terorismu Gijs de Vries, aby EU vybavila své policejní síly a vyšetřovací orgány lepšími prostředky, zejména pokud jde o přístup k datům. Policie by podle něho měla mít lepší přístup k databázím DNA či registrům ukradených vozidel, a to na nadnárodní úrovni všech 25 států.

Sporné body

Tyto požadavky na posílení spolupráce policejních jednotek na nadnárodní úrovni jsou však kontroverzní, stejně jako de Vriesovo volání po tom, aby v oblasti spolupráce v trestněprávních záležitostech a spolupráce policejních orgánů byla odstraněna jednomyslnost z primárního práva, jak to požadovala ústava. Proti takovému postupu se totiž někdy staví i státy, které jsou v boji proti terorismu na národní úrovni relativně úspěšné. Příkladem je Velká Británie, která se sice stala 7. července 2005 terčem masivních útoků na londýnskou městskou dopravu,

o rok později se však právě ve Velké Británii podařilo zabránit sériovým útokům na letadla mířící do USA, což byla jedna z událostí, které způsobily, že zejména pro ministry zahraničních věcí EU nebylo letošní léto opět zdaleka obdobím klidu.

Zejména Komise obhajuje často poukazem na probíhající boj proti terorismu či proti organizovanému zločinu vznik kontroverzních legislativních norem, které se někdy dostávají do rozporu např. s principem ochrany osobních údajů a citlivých dat a někdy jdou za rámec pravomocí, jaké v oblasti Justice a vnitra nyní EU dle primárního práva náležejí. Zatímco paralelně vznikající legislativa v oblasti ochrany dat za touto legislativní tvorbou nezřídka zaostává. 6. září tak bylo v rámci plenárního zasedání EP již podruhé odloženo hlasování o směrnici o ochraně osobních dat.

Poprvé se tak stalo již za rakouského předsednictví, Finsko nyní prosazuje, aby EP k normě zaujal formální stanovisko ještě za jeho předsednictví, tlačí tedy na to, aby se opětovně dostala na pořad jednání plenární schůze 25. – 28. září.

Kauza „tajných věznic“ CIA

Boj proti terorismu má však i jiné rozměry, v nichž EU hraje poněkud odlišnou roli. Téměř rok zaměstnává nejen Radu pro justici a vnitra, ale i Komisi a EP kauza „tajných věznic“ CIA, kterou opětovně vrací na scénu EU zejména komisař Frattini.

Americký prezident Bush na konci léta poprvé potvrdil možnost existence podobných zařízení pro osoby podezřelé z terorismu na území EU. Frattini na to 7. září reagoval výzvou ke všem vládám EU, aby rozhodly o zahájení vyšetřování v této věci, které může být vedeno na úrovni veřejných žalobců či parlamentních skupin a také, aby v této záležitosti začaly více než v minulosti spolupracovat s EP a Radou Evropy.

Rada Evropy jako organizace stojící zcela mimo struktury EU již vypracovala seznam 14 evropských zemí podezřelých z existence podobných zařízení na svém území, na němž figurují nejen stávající členové EU. Mezi „podezřelé“ země patřilo např. Polsko či Rumunsko, letos v červnu Rada Evropy na tento seznam přidala i Řecko. Zmíněné země přitom popírají možnost, že by na jejich území taková zařízení existovala. V případě ČR pak existovalo podezření, že na ruzyňském letišti přistávala letadla dopravující do těchto věznic osoby podezřelé z účasti na teroristické činnosti.

Mediálně poměrně „vděčná“ kauza tedy pozornost evropských institucí s největší pravděpodobností ještě neopustí, i když ministři zahraničních věcí na zářijovém zasedání Všeobecné rady prozatím odložili možnost vydání oficiálního stanoviska.

Schengenský systém II

Ještě před měsíční srpnovou pauzou se Rada ministrů pro justici a vnitra zabývala 24. července otázkou velmi důležitou i z pohledu ČR. Šlo o problematiku dobudování Schengenského informačního systému (SIS II), který by i ČR umožnil stát se součástí prostoru volného pohybu osob, v němž jsou odstraněny vnitřní hranice mezi členskými státy EU a naopak posílena vnější ochrana hranic.

Pro ČR má dobudování systému SIS II, k němuž mělo původně dojít do roku 2007, velký význam, protože by ČR přineslo status vnitřní země EU, která je ze všech stran obklopena členskými státy EU a fakticky nemá vnější hranici. Při překračování hranic ČR by tak byla v ideální situaci odstraněna povinnost podrobování se celním prohlídkám, včetně předkládání pasů, což by se týkalo i hranice s Německem a Rakouskem. Naopak při vstupu do ČR by pro občany třetích zemí platil přísnější vízový režim.

Sporné body

To vše však záviselo do značné míry na tom, jak se podaří státům, které se mají stát členy systému SIS II vyhovět technickým požadavkům na propojení elektronických databází s centralizovaným systémem i na tom, do jaké míry se podaří zabezpečit stávající vnější hranici EU, což je značně nákladná záležitost. Přesto se toto vše neukázalo jako největší překážka bránící uplatňování výhod, které by ze členství v SIS II plynuly.

ČR usiluje zejména o odstranění pohraničních kontrol na svých vlastních hranicích, a to se spuštěním systému SIS II, některé starší členské státy však požadují, aby dosavadní systém kontrol byl ponechán v provozu ještě alespoň tři roky po spuštění systému SIS II.

Nesouhlasné stanovisko ČR s takovým požadavkem v Německu tlumočil ministr zahraničí Alexandr Vondra na své první zahraniční návštěvě. Pro rychlé rozšíření schengenského systému se vyslovil i prezident Klaus na schůzce hlav států Visegrádské čtyřky, která se uskutečnila 15. září v ČR. Z institucí EU také EP požadoval, aby toto období trvajícího zosťřeného režimu na nyní již vnitřních hranicích EU trvalo nikoli 3 roky, ale rok.

Vlastní dobudování systému SIS II stále do určité míry zdržuje nedostatek konsensu na některých technických detailech, např. na otázce, jaké informace má databáze shromažďovat, zda v ní mají být registrovány např. zatykače (na této otázce se nemohou shodnout např. Španělsko a Nizozemí) a po jak dlouhou dobu mají být tyto dokumenty evidovány. Prozatím je jisté, že

data báze SIS II se bude vztahovat na osoby, na které byl vydán eurozatykač, a těmto osobám má být zamezen vstup na území EU při případném pokusu o průnik přes vnější hranice.

Přesto bylo na červencové schůzce Rady potvrzeno, že systém by měl být spuštěn s koncem roku 2007, pravděpodobně v listopadu. Jeho součástí se chtějí postupně stát i některé státy, které dosud nebyly součástí Schengenu, jenž začal jako mezivládní iniciativa mimo struktury EU a až později, Amsterodamskou smlouvou, se stal součástí primárního práva, např. Velká Británie, či dokonce Švýcarsko, které jinak členství v EU striktně odmítá.

Hodnocení

Problémem tedy stále zůstává požadavek, aby režim SIS I byl odstraněn a de facto splynul s novým systémem SIS II, nikoli ihned po spuštění systému, ale až po několika letech.

Schengen II se tak může zařadit do určité míry po bok jiných projektů EU, které mají potenciál přinést novým členům jak povinnosti, tak výhody. EU a její starší členové však nastavují takové podmínky, že tyto projekty od nových členů stále hodně vyžadují, přičemž doba, kdy mají přinášet i výhody se spíše oddaluje.

Přesto se objevují i kritické hlasy, které poukazují na to, že rozšíření schengenského systému o nové členské země EU přinese i rozšíření poměrně velkorysé imigrační politiky EU včetně možného přílivu (potenciálně i řízeného) občanů třetích zemí jako pracovních sil do nových členských států, včetně ČR. V tomto směru je třeba zdůraznit, že pracovní trh ČR je již nyní otevřen pro občany všech 25 členských států, přičemž schengenský systém s sebou nepřináší rozšíření pracovního trhu, ale rozšíření režimu imigrační politiky a legislativy Schengenu.

V tomto směru je tedy třeba především zabránit snahám, které obsahoval v oblasti imigrační politiky, text ústavní smlouvy. Především převedení politiky legální imigrace ze stále ještě platného režimu jednomyslnosti, na jehož trvání se Rada ministrů pro záležitosti justice a vnitra dohodla v souladu s platným primárním právem na Haagském summitu v roce 2004, a zavedení legislativy, která by umožňovala sdílení imigračního břemene, např. pomocí nějakého principu přerozdělování a povinných kvót na absorpci nelegální imigrace (která již náleží do režimu rozhodování QMV a za spolurozhodování EP) ze třetích zemí.

Zpráva o diskriminaci žen-imigrantek a imigrační politika EU

Řecká poslankyně Kratsa-Tsagaroupoulová z EPP-ED prezentovala 13. září na půdě výboru EP po ženská práva zprávu požadující, aby EU věnovala více pozornosti integraci žen-imigrantek.

Obsah zprávy

Podle ní žena-imigrantka trpí v EU dokonce dvojitou diskriminací, na jedné straně tím, že je imigrantem, na druhé straně na základě svého pohlaví. Členské státy by proto podle ní měly dělat více pro to, aby si ženy-imigrantky byly vědomy svých práv, zajistit pro ně přístup ke vzdělání, k informacím o základních lidských právech, významu demokracie apod. a usnadnit jim mimo jiné také přístup na pracovní trh.

Hodnocení

Na jedné straně je do určité míry zřejmé, jakými impulzy byla příprava této zprávy vyvolána. Vedle těchto kontroverzních požadavků totiž požaduje po členských státech také, aby jejich trestní právo patřičně zohledňovalo násilné trestné činy proti ženám a dětem, polygamií, praxi nucených sňatků či ženskou obřízku. Jakkoli některé tyto činy znějí v Evropě cize a mohly by se týkat spíše problémů dodržování ženských práv na africkém kontinentu, několik případů, které se udály zejména v muslimských přistěhovaleckých komunitách v západní Evropě (Německo, Francie) tyto problémy Evropě přibližují. Je tedy evidentní, že se tato problematika týká některých přistěhovaleckých skupin, i když požadavky zprávy vůči členským státům jsou paušální.

Na druhé straně lze říci, že podobné iniciativy týkající se rovnosti pohlaví v nejrůznějších podobách budou zřejmě v blízké budoucnosti přibývat a budou motivovány i jinými důvody než snahou o dosažení rovných příležitostí. V rámci Lisabonské agendy totiž bylo rozhodnuto o vytvoření speciálního Institutu pro genderovou rovnost, který má sídlit ve Vídni.

Bude tedy zřejmě třeba obhájit náplň činnosti pro několik stovek předpokládaných zaměstnanců, stejně jako „naplnit obsahem“ fakt, že rok 2007 byl prohlášen „Rokem rovných příležitostí“ (podobně jako rok 2006, do něhož 12 členských států vstupovalo s uzavřeným pracovním trhem, byl vyhlášen „Rokem pracovní mobility“). Je otázkou, zda tyto iniciativy mohou vyřešit přetrvávající skutečné problémy v dané oblasti, které nezmiňuje ani tak první, ale právě druhá část citované zprávy. A je třeba vidět i druhou rovinu tohoto problému, kterou představuje nikoli genderový rozměr, ale problém imigrace, který také výrazně zaměstnával evropské instituce,

především Radu a Komisi během léta (kauza imigračních vln především ze severní Afriky, které zasáhly španělské Kanárské ostrovy nebo Sicílii).

Je také otázkou, zda má evropská legislativa sílu a chuť řešit problémy vyplývající z imigrace a střetů kulturních a hodnotových vzorců. Komise např. 29. srpna přijala návrh rámcového rozhodnutí, který by umožňoval snadnější vydání osob, které pochází ze států mimo EU, jsou však obviněny z trestného činu, který spáchaly na území EU.

Repatriace by tak de facto umožnila, aby tito obvinění po vydání zpět do vlasti mohli podléhat domovskému právu, které nemusí kategorizovat a penalizovat řadu trestných činů stejným způsobem jako trestní právo států EU. Komisař Frattini, který návrh, jenž údajně do značné míry rozšiřuje presumpci nevinu, předkládal, však zdůrazňuje jako jeho pozitiva fakt, že by se dotkl asi 8000 obviněných a zatčených osob v rámci EU, čímž by mimo jiné také výrazně ulehčil některým vězeňským zařízením.

2.4 LISABONSKÁ AGENDA

Zahájení nového finančního období v roce 2007 je dle Komise dobrou příležitostí pro nové akce, plány a programy, které souvisejí s plněním Lisabonské strategie. 13. září proto Komise prezentovala deset nových priorit, které se mají týkat inovací v oblasti růstu a pracovních příležitostí.

Postoj lobby

Iniciativu Komise následně podpořily lobbyistické organizace, UEAPME, která zastupuje malé a střední podniky, a EUROCHAMBRES, což je evropská obchodní a průmyslová komora, která sdružuje cca 1200 asociací z celé EU.

Lobbyisté zdůraznili především potřebu rychlého přijetí legislativních úprav, které se týkají evropského patentu, i když je tato záležitost kontroverzní, především v dílčích oblastech (jakou představovala otázka patentovatelnosti softwaru). Kritikové se obávají přílišné byrokratizace, výrazného nárůstu pravomocí Evropského patentového úřadu a zvýhodnění producentů gigantů, kteří budou mít nejen finanční prostředky k tomu, aby evropský patent v různých oblastech vývoje a produkce získali.

Na toto nebezpečí upozorňuje i UEAPME chránící tradičně zájmy malých výrobců, která zdůrazňuje potřebu transparency a skutečnost, že evropský patent nesmí vést k zablokování trhu v žádné z oblastí. Obhájci evropského patentu na druhé straně zdůrazňují trvajících propast mezi USA a EU v oblasti inovací a poukazují na (ne)plnění Lisabonské agendy.

Lze očekávat, že tyto otázky spojené s trojúhelníkem výroba (producentů zájmy) – inovace (věda, výzkum) – zájem spotřebitele, v kontextu ekonomických souvislostí a legislativního prostředí EU se dostanou do popředí zájmu v EU zejména za německého předsednictví v první polovině roku 2007. Německo považuje evropský patent za jednu ze svých priorit.

Zajímavý bude v této souvislosti i další osud nové legislativy týkající se autorizace a registrace chemikálií (REACH), která bude znovu projednávána v EP. Německo přitom v této kauze figurovalo jako jeden z hlavních aktérů, podezříváný do značné míry z podpory zájmů svých velkých chemických koncernů při prosazování této legislativy, která má do značné míry ovlivnit nejen odvětví chemické výroby a trhu v rámci EU, ale i některá odvětví související.

2.5 STRUKTURÁLNÍ A REGIONÁLNÍ POLITIKA

Nové parametry strukturálních fondů pro období 2007-2013

11. září Výbor pro regionální rozvoj EP podle očekávání schválil strategické směry pro strukturální politiku pro nové finanční období 2007-2013, které Komise zveřejnila v červenci 2006 a které identifikují základní cíle pro alokaci prostředků ze strukturálních fondů. O dokumentu má ještě hlasovat plénum EP 25.–28. září a poté Rada ministrů v říjnu.

ČR v rámci nových strategických směrů strukturální politiky

Pro celé období 2007-2013 je k dispozici ve strukturálních fondech pro financování oblasti regionální politiky 308 mld. euro. ČR má být příjemcem financí z Kohezního fondu, který je určen pro financování velkých infrastrukturních projektů a projektů týkajících se životního prostředí.

Spolu s ní figurují v této skupině všechny nové členské státy, ze starších potom Portugalsko, Řecko a částečně Španělsko, které bude nárok na finance z Kohezního fondu postupně ztrácet (phasing-out).

V rámci někdejšího Cíle 1 (posílení regionální konkurenceschopnosti a boj s nezaměstnaností) by měla ČR získat během sedmiletého období více než 172 mil. euro, ve skupině států, které mohou čerpat prostředky v rámci tohoto cíle je však druhým nejmenším příjemcem, hned za Lucemburskem.

Největšími příjemci jsou Francie (9 mld. euro), Německo (cca 8,3 mld. euro), Velká Británie (5,3 mld. euro) a Španělsko (necelé 3 mld. euro).

Pokus o zhodnocení dosavadního impaktu strukturální politiky

V září zveřejnili analytici španělské organizace INFYDE studii, která se pokoušela monitorovat dosavadní dopad čerpání prostředků ze strukturálních fondů na ekonomický rozvoj regionů EU. Tato studie sice mohla pokrývat jen starou patnáctku, její závěry by však mohly být zajímavé i pro nové členské země.

Navzdory konstatování, že přesný celkový dopad strukturální politiky EU na evropské regiony je obtížné zjistit, ze studie vyplývá, že nejvýraznější progres ekonomických indikátorů (růst HDP, pokles nezaměstnanosti, zlepšování infrastruktury, hodnocení kvality života ze strany občanů) zaznamenávaly regiony, které byly předmětem Cíle 1, tedy zaostávající za průměrem HDP EU (HDP na obyvatele nižší než 75% průměru HDP EU). Tyto regiony by měly být předmětem najmasivnějšího čerpání peněz ze strukturálních fondů, mají přístup jak k prostředkům Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF), tak Evropského sociálního fondu (ESF).

ČR a strukturální politika

Z hlediska nových členských zemí je zajímavé, že do Cíle 1 spadá většina jejich regionů, v případě ČR to jsou všechny regiony krom hlavního města Prahy, rozšiřování s sebou proto přineslo nutnost přehodnotit cíle strukturální politiky EU, protože výrazně narostl počet regionů spadajících do Cíle 1. Po určitém přechodném období v letech 2004–2006, kdy byla upravena stávající finanční perspektiva dle tzv. kodaňských závazků a určeny prostředky, které mohou ze strukturálních fondů po tyto 3 roky čerpat nové členské země, byla jedním z hlavních sporných bodů při přípravě nové finanční perspektivy 2007–2013, právě otázka nového nastavení kritérií pro čerpání z fondů ERDF a ESF a přehodnocení cílů strukturální politiky, a to i s ohledem na vstup dalších, z ekonomického hlediska „potřebných“ zemí, Bulharska a Rumunska. Některé starší členské země, jejichž regiony čerpaly do roku 2006 prostředky v rámci Cíle 1, pod vlivem tohoto nového nastavení kritérií z této skupiny vypadly (týká se to především Španělska). Pod vlivem jejich požadavků byl vytvořen současný systém, který v případě těchto regionů stanovuje určité „přechodné období“ během něhož budou nadále, ale stále méně uplatňovat nárok na čerpání prostředků ze strukturálních fondů (tzv. proces phasing-out).

Nový systém se tedy snažil do určité míry zohlednit jak existující nároky nových členských států na čerpání, tak požadavky těch, kdo nárok ztrácejí.

Odtud navyšování prostředků v kapitole 1b (koheze), které proběhlo v závěru jednání prosincové Evropské rady 2005, která vyústila ve formulaci nových finančních parametrů FP 2007–2013, a následně ještě během jednání zástupců EP, Komise a Rady během rakouského předsednictví v průběhu jara 2006, jenž mělo za cíl překlenout především nesouhlas EP s původní podobou finanční perspektivy navrženou Velkou Británií a vést k meziinstitucionální dohodě.

Je ovšem otázkou, zda rychlejší progres zaostávajících regionů spadajících do Cíle 1 je skutečně důsledkem zvýšeného přísunu financí díky projektům financovaným (či lépe řečeno spolufinancovaným) ze strukturálních fondů, nebo jde o obecný výsledek vstupu dané země do ES/EU, který vedl díky možnostem společného trhu a přísunu investic k celkovému hospodářskému růstu, přičemž přírůstek HDP se projevil jako nejsilnější právě v regionech, které předtím nejvíce zaostávaly za průměrem.

Tato skeptická úvaha by se mohla týkat především pozitivního vlivu strukturálních fondů na růst HDP či celkovou kvalitu života v regionu, k poklesu nezaměstnanosti naproti tomu mohou pozitivně přispívat především programy financované z ESF, ke zlepšování infrastruktury zase některé programy realizované z ERDF.

Regionální státní pomoc pro 6 nových členských států

Komise v září vydala první seznam skupiny regionů NUTS II, které mohou být v období 2007–2013 příjemci národních podpor podle specifických pravidel regionální podpory přijatých v prosinci 2005 a především v souladu s primárním právem, tedy Smlouvou o ES.

Legislativní pozadí

Podle primárního práva EU nemohou členské státy samy rozhodnout o státní pomoci, např. ve formě regionálních investičních podpor pro budování průmyslových zón.

Aby mohl být daný region příjemcem takové státní pomoci, musí splňovat určitá kritéria, a to především v souladu s nově modifikovanými parametry strukturální politiky po rozšíření. Region musí především spadat do skupiny regionů s HDP na obyvatele nižším než 75% průměru EU a omezena je i maximální výše státní pomoci.

Z hlediska ČR je přitom zajímavé, že v této skupině figurují regiony 7 států, z toho 6 nových (Estonsko, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Slovensko) a jeden starší členský stát, Řecko.

V případě Slovenska, jehož území je rozděleno do 4 regionů NUTS II, přitom Bratislavský kraj bude moci výhody regionální státní pomoci z důvodu phasing-out (viz výše) přijímat jen do konce roku 2008, pak na ně nárok ztrácí. Zbývající regiony NUTS II, Východní Slovensko a Střední Slovensko (které nepřekračují 45 % průměru HDP EU) a Západní Slovensko (pod 60 % průměru HDP EU), budou moci čerpat státní pomoc v rámci nastavených limitů až do roku 2013.

Důležité je, že ČR na tomto seznamu nefiguruje. Důvodem je to, že ČR spolu s dalšími 10 státy, u nichž Komise plánuje do konce roku rozhodnout o udělení regionální státní pomoci, protože některé regiony těchto zemí (včetně ČR) splňují podmínky pro její udělení, svoji „cestovní mapu“ pro regionální pomoc do 15. září stále nepředložila ke schválení. Komise přitom tyto státy vyzvala, aby tak pokud možno co nejrychleji učinily.

Většina států figurujících na seznamu, včetně Slovenska, svůj plán regionální státní pomoci odevdala v červenci 2006, Řecko dokonce již v červnu.

2.6 VOLNÝ POHYB OSOB

Itálie se k 1. červenci 2006 rozhodla přestat uplatňovat přechodné období na volný pohyb pracovních sil vůči tzv. EU-8 (členské státy přistouplivší k EU v roce 2004 bez Malty a Kypru). 21. července italské rozhodnutí potvrdilo finské předsednictví.

Pozadí

Itálie se tak stala osmou starou členskou zemí, která k podobnému kroku přistouplila. K Velké Británii, Irsku a Švédsku, které přechodné období po rozšíření EU v roce 2004 ani nezačaly uplatňovat, se už v květnu 2006 připojily bez dalších omezení Španělsko, Portugalsko, Finsko a Řecko.

Obsah

Itálie společně s uvedeným krokem zlegalizovala pobyt přibližně půl milionu imigrantů, kteří dosud v Itálii pracovali bez povolení, protože překračovali stanovenou kvótu 170 tis. zaměstnanců z nových členských zemí, zjednodušila proceduru pro získání italského občanství a obnovila příspěvek za narození dítěte imigrantů. Nadále už žádná opatření na základě státní příslušnosti nebudou moci být uplatňována, tj. s žadatelem

o práci např. z ČR se bude podle práva EU nakládat stejně jako s uchazečem z Itálie.

Za změnou italské pozice je změna vlády (dosavadního premiéra S. Berlusconiho nahradil bývalý předseda Komise R. Prodi) a rovněž politický tlak z polské strany vzniknuvší po medializaci nelegálního způsobu zaměstnávání Poláků v Itálii. Jistým způsobem se na změně italského postoje nepochybně odrazilo i aktivity organizace ECAS (European Citizen Action Service), která se dlouhodobě věnuje právě otázce volného pohybu pracovních osob v EU a důslednému prosazování této svobody.

5. září organizace ECAS zveřejnila druhou zprávu týkající se naplňování principu volného pohybu po rozšíření EU v roce 2004 a stejně jako ve své první zprávě z října 2005 konstatovala, že uplatňovaná přechodná období nevycházejí z ekonomické reality a 72 mil. obyvatel EU-8 zcela zbytečně zabraňují v naplňování jejich svobod.

Přechodná období se podle ECAS negativně odrážejí i v tzv. starých členských státech, které je ještě uplatňují. Navíc dochází k situaci, kdy dochází z hlediska standardně uplatňovaného primárního práva k rozlišování osobami, které pracují (a jsou ve svém pohybu omezeny), a těmi, které požívají jiný status a jejich pohyb v rámci EU je prakticky bez překážek. ECAS argumentuje, že pracovníci z nových členských zemí pracovníkům ve starých členských státech nekonkurují, naopak doplňují síly tam, kde zpravidla chybějí.

Reakce aktérů

Obecně lze tvrzením ECAS přiznat fundovanost a preciznost, nicméně z reakcí na zmiňovanou zprávu je patrné, že potenciál ECAS ovlivnit členské státy ve prospěch zrušení přechodného období na volný pohyb pracovních sil je jen minimální, resp. že jednotlivé země užívají pro své kroky zpravidla politické, ne ekonomické argumenty. Příkladem je nejen výše uváděná Itálie, ale např. (na druhé straně) i Rakousko, které přechodné období nehodlá rušit až do roku 2011 a navíc hodlá uplatňovat i omezení na volný pohyb některých služeb. Podobně lze hodnotit i stále častěji se objevující názory (a to v rámci EU-25 jako celku), které hovoří pro stanovení přísných přechodných období na volný pohyb pracovních sil z Rumunska a Bulharska, o něž se má EU rozšířit.

Další vývoj

K dalšímu přezkoumání oprávněnosti uplatňovat přechodné období na volný pohyb pracovních sil dojde oficiálně ke konci dubna 2009, kdy bude předsednickou zemí ČR. Jednotlivých členským státům nicméně nic nebrání, aby své

pracovní trhy otevřely kdykoli dříve. V případě, že tak neučiní, bude mít ČR jako předsednický stát EU jedinečnou možnost vyjednávat se všemi zainteresovanými ve smyslu postupného rušení této výjimky.

2.7 ZEMĚDĚLSTVÍ

Reforma sektoru vína

Podzim bude obdobím, v němž bude Komise na půdě Rady, EP i před zemědělskými lobbyistickými organizacemi obhajovat svoji vizi reformy sektoru vinařství a trhu s vínem, kterou zveřejnila počátkem července. Komisařka Boelová tak musela činit již na zasedání Rady ministrů 18. července, kde byl návrh reformy poprvé vážně diskutován v Radě. Před zemědělský výbor EP se reforma sektoru vína dostala v září.

Obsah sporného návrhu

Návrh z 22. června 2006 předkládal na stůl v podstatě 2 varianty: 1. varianta – úplné zrušení omezení práv na výsadbu i systému vyklučování vinic. 2. varianta je přesně opačná a jejím nejkontroverznějším bodem se stala právě dočasná obnova programů vyklučování vinic a snaha přesunout finanční podporu od programů nucené destilace na technický alkohol a biopalivo, jejichž pomocí se likvidují přebytky v objemu až milionů hektolitrů ročně (v prvních letních měsících 2006 takto likvidovaly za peníze EU své vinné přebytky největší evropští producenti Francie, Itálie, Španělsko a Portugalsko), právě k programům vyklučování vinic. Nadprodukcí tak má být zabráněno omezením viničních ploch, což se má dotknout zejména velkých producentů a také velkých exportérů vína.

Boelová 12. září předstoupila před zemědělským výborem právě s poukazem na to, že sezóna 2006 bude v EU opět rekordní, s tímto vývojem nelze podle Boelové bez reformy zvládnout ani rozšíření o Bulharsko a Rumunsko, což jsou další velcí producenti vína s roční produkcí dosahující dohromady 7 mil. hl.

Komise by ráda svůj reformní návrh implementovala už v období 2008/2009, i když odpor některých členských států a zejména lobby způsobuje, že návrh bude zřejmě ještě přepracováván.

Hlavní sporné body

Problém je totiž v tom, že první variantu, úplnou liberalizaci práv na výsadbu, nepodporují někteří velcí producenti vína, především Francie a Španělsko. Dávají raději přednost vyklučování, i když Francie

podporuje jakousi „selektivní“ variantu, zřejmě ve snaze změkčit dopady těchto změn hlavně na své producenty. Podobně se státy neshodnou v otázce postupného odbourávání podpor, k němuž se přiklání Švédsko, Kypr, Lucembursko, Portugalsko a Španělsko, proti jsou Francie, Itálie, Řecko a z nových členů Maďarsko.

Reforma sektoru vína a nové členské státy

Maďarsko spolu se Slovinskem náleží mezi střední producenty, kterých by se reforma mohla potenciálně negativně dotknout. Maďarsko už nyní využívá jako jediný nový člen relativně více peněz z programů na podporu nucené destilace a spolu se Slovinskem jsou také mezi novými členy jedinými většími exportéry vína. Proti reformě se prozatím stavějí především velcí starší členové, jako je např. Španělsko, Francie či Itálie, problémy by mohly mít přistupující Bulharsko a Rumunsko, které nemají nyní o podobě reformy vůbec možnost diskutovat, zatímco se jim může stát, že se právě jich budou po vstupu do EU týkat některá nucená opatření (vyklučování vinic a omezování produkce).

Pokud jde o ČR, její zástupci (reprezentovaní ještě bývalým ministrem Mládkem) reformu podpořili a zařadili se tak po bok států, které mezi producenty vína spíše nepatří a Komisi proto v této věci podporují (např. Velká Británie).

Je to dáno českou pozicí malého producenta s téměř zanedbatelným exportem, který nemůže výrazněji expandovat v této oblasti i vzhledem k omezením výsadby vinic stanoveným v Prístupové smlouvě. Vzhledem ke klimatickým podmínkám i všem dalším omezením české produkce je žádoucí cestou českého vinařství koncentrace na kvalitu, specifčnost (přívlastková vína, oblastní vína, biovína) a marketing. Z českého pohledu proto může být zajímavá politika jakosti, kterou reforma obsahuje v souvislosti s podporou zprůhlednění a zjednodušení pravidel na udělování zeměpisných označení původu. Hovořit však o tom, že reforma by byla zcela bez dopadu na české producenty též nelze. Návrh se totiž dotýká také enologických (výrobních) postupů a procesu doslazování vína cukrem či hroznovým moštem, na producenty tedy klade určité technické požadavky.

Hodnocení

Regulace trhu a produkce vína a otázka její reformy odhalují do značné míry největší slabiny společné zemědělské politiky EU, která pomocí paušálních pravidel a podpor spojuje do jednoho regulačního systému nejen státy, v nichž zemědělství jako takové má na tvorbě HDP rozdílný podíl, ale také

státy s naprosto rozdílnou komoditní skladbou, která je v některých případech podmíněna klimatickými podmínkami, které evropské legislativní regulaci přirozeně nepodléhají. Víno je zřejmě nejtýpčtějším příkladem komodity, kterou v některých členských státech prakticky nelze pěstovat (státy s převládajícím arktickým zemědělstvím), v jiných však představuje strategickou komoditu a velmi důležitou až symbolickou součást zemědělství. Na podporu jejího pěstování a produkce (ale i likvidace nadprodukce) vína přitom přispívají všechny státy bez rozdílu. V zájmu první skupiny je tedy bezpochyby liberalizovat trh a odbourat především nutnost finančních podpor, pokud přitom dojde k omezování produkce a likvidaci vinic, těchto států se to (až na finanční stránku) nijak nedotkne. Zájem druhé skupiny je přitom přesně opačný a je prosazován s vehemencí odpovídající důležitosti této komodity a síle lobby v daných podmínkách. ČR pak představuje zemi, která by ráda uchránila specifčnost své malé produkce.

Rozvoj venkova

Květnové přijetí meziinstitucionální dohody, která zajišťuje finanční perspektivu 2007–2013, umožnilo konečně jednotlivým portfoliím Komise zveřejnit přesné finanční plány pro programy realizované v tomto období, včetně alokace financí jednotlivým státům. Stalo se tak i v případě dlouho očekávaného rozpočtu nového zemědělského fondu pro rozvoj venkova EAFRD. Zatímco v únoru 2006 Rada vydala nařízení, které stanovovalo pouze rozdělení minimální stropů financování z EAFRD pro 4 stanovené osy, v září již mohla Komise publikovat přesné přidělení finančních prostředků pro jednotlivé země.

Obsah návrhu – alokace zdrojů

Z materiálu zveřejněného 12. září vyplývá, že největším příjemcem peněz z fondu EAFRD, kam je alokováno více než 70 mld. euro, má být během sedmiletého období (podle očekávání) Polsko.

Největší nový členský stát má celkově získat přes 13 mld. euro, a to navzdory tomu, že předložený národní plán rozvoje venkova (který předkládaly všechny členské státy, včetně ČR) nesplňoval v případě Polska některé požadavky, které se týkaly především programů určených na ochranu krajiny a životního prostředí (Osa II), kam měl podle požadavků EU plynout největší podíl ze spolufinancování EAFRD (minimálně 25% všech prostředků určených z tohoto fondu, v porovnání s tím Osa I určená k podpoře ino-

vací získala minimální strop 10%, stejně jako Osa III určená i k financování sociálních důsledků restrukturalizace zemědělství, pro Osu IV, což jsou programy Leader na podporu mikroregionů mělo být určeno minimálně 5% financí z EAFRD). Polsko navíc zaostávalo podle evaluace Komise v implementaci programu Natura 2000 (ochrana vymezených přírodních oblastí a divoce žijících živočišných druhů), na který klade EU důraz i v rámci EAFRD.

ČR má získat za celé sedmileté období cca 2,8 mld. euro.

Pro porovnání, dalšími největšími příjemci po Polsku jsou starší členské země, Německo a Itálie s 8 mld. euro a Španělsko se 7 mld. euro. Z nových členů např. Slovensko má získat cca 2 mld. euro, tedy asi o 800 mil. euro méně než ČR, Maďarsko naopak o cca miliardu euro více (3,8 mld. euro). ČR se tak nachází mezi příjemci z fondu EAFRD zhruba uprostřed, kromě již jmenovaných států získá více prostředků z EAFRD ještě Francie (přes 6 mld. euro), ke 4 miliardám se pak blíží Portugalsko, Rakousko a Řecko. Naopak méně než ČR získají např. Irsko, Finsko, Švédsko, ale i Velká Británie.

V jednotlivých letech se bude příjem ČR z EAFRD pohybovat od cca 390 mil. euro do cca 420 mil. euro.

Samozřejmě tyto prostředky nepředstavují žádný nárokový či garantovaný příjem ČR z rozpočtu EU (jako je tomu v případě přímých zemědělských plateb), jde o peníze vázané na projekty, spolufinancované z rozpočtu ČR i od žadatele. Míra spolufinancování přitom závisí na typu programu, na typu osy a také na regionu, u tzv. konvergenčních regionů, což jsou v ČR všechny kromě hlavního města Prahy, dosahuje financování z EU v Ose II, kterou EU považuje za prioritní, 80%, jinde 75%. V regionech, které nepatří do konvergenční skupiny, se financování z EAFRD pohybuje okolo 50%, to však není případ ČR, protože zde náš jediný nekonvergenční region nebyl vzhledem k tomu, že se nejedná o region venkovský (Praha) do národního plánu rozvoje venkova vůbec zahrnut.

Hodnocení možných dopadů nové politiky rozvoje venkova

Podpora rozvoje venkova prostřednictvím speciálního fondu je do značné míry dalším velkým krokem k podpoře neproduktivní části zemědělství, podpoře, která směřuje k restrukturalizaci, podpoře krajino-tvorby, ekologického zemědělství apod. Je přitom jistě zajímavé, že neproduktivní složky zemědělství EU tímto způsobem podporuje především u největšího zemědělského státu ze skupiny EU-10, Polska, zatímco největší příjemce přímých plateb a prostředků na regulaci trhu (tedy produkčních

složek zemědělství), Francie, figuruje sice mezi relativně velkými, ale přesto ne největšími příjemci z EAFRD. Její příjem z EAFRD je více než dvakrát menší než v případě Polska. Přesto nelze na základě této přesné alokace zcela jednoznačně říci, že EAFRD je fondem pouze pro nové členy, kde má sloužit k utlumení produkce a podpoře neprodukcčních složek zemědělství. Relativně vysoké jsou částky pro Německo, Itálii a Španělsko, i když je třeba vzít v úvahu i rozlohu těchto států, v porovnání např. s Pobaltím.

Přesto lze říci, že právě EAFRD a programy z něj financované jsou zřejmě tou cestou pro české zemědělství, kde lze nalézt přístup k financím EU. Na rozdíl od přímých plateb, kde ČR spolu s dalšími novými členskými státy disponuje do roku 2013 omezenými částkami. Reforma, která má přinést změnu mechanismu přímých plateb ze systému SAPS (platba na hektar) na systém

SPS (jednotná platba na farmu) a jejíž přijetí Přístupová smlouva požaduje od ČR nejpozději v roce 2009, navíc znevýhodní některé producenty (zejména ty velké, kteří mají díky parametrům kolektivizace a následné transformace českého zemědělství stále převahu) a všechny producenty bez rozdílu sváže nutností dodržovat systém cross-compliance. Skrze spoléhání se pouze na přímé platby tedy zřejmě cesta nepovede.

Pro tuto svoji důležitost, i pro určitou trvající roztržitost zájmů v rámci zemědělské lobby v ČR, se i formulace národního plánu pro rozvoj venkova stala určitým „jablkem sváru“ mezi lobbyistickými organizacemi zastupujícími na jedné straně zájmy spíše velkých producentů (Agrární komora) a na druhé straně zájmy drobných soukromých farmářů (ASZ). Druhá jmenovaná skupina dodnes poukazuje na to, že při přípravě českého národního plánu byl popřán sluch spíše skupině první.

III. PŘEHLED KLÍČOVÝCH HLASOVÁNÍ EP A HLASOVÁNÍ SKUPINY ODS V EP¹

Plenární zasedání ve dnech 4. – 7. září

Projednávaný návrh	Datum hlasování pléna	Výsledek hlasování						Poznámky
		Pro		Proti		Zdrželi se hlasování		
		Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	Celkem	ODS v EP	
Silva Penedova a De Rossova zpráva týkající se Evropského sociálního modelu pro budoucnost (A6-0238/2006) - závěrečná rezoluce ke zprávě	6. září 2006	507	0	113	7	42	0	2 posl. ODS nepřítomni
Belderova zpráva týkající se vztahů EU s Čínou (A6-0257/2006) - závěrečná rezoluce ke zprávě	7. září 2006	351	8	48	0	160	0	1 posl. ODS nepřítomen

¹ Přehled obsahuje pouze ta hlasování, při nichž poslanci hlasovali na vyžádání po jménech.

IV. SLOVNÍČEK

Dohodovací řízení

Také smírčí řízení. Fáze spolurozhodovací procedury, kterou Rada a EP zahajují v případě, že při projednávání návrhu legislativy nedospěly ke vzájemné shodě. Dohodovacího řízení se účastní zástupci obou institucí. Jejich případný kompromis musí odsouhlasit Rada i EP.

Druhý pilíř

Agenda společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy, Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

Komitologie

Souborné označení pro výbory, jimiž si Rada udržuje kontrolu nad Komisí ve věci pravomocí, které na ni delegovala.

Komunitární preference

Jeden ze základních principů společné zemědělské politiky EU. Podle této zásady mají členské státy spotřebovat primárně zemědělskou produkci z EU.

Nařízení

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Nařízení jsou přímo účinná a přímo použitelná a po svém přijetí se stávají součástí práva členských států EU.

První pilíř

Agenda jednotného trhu EU a aktivity (politiky), které na ni navazují. (Vše, co nespadá do druhého nebo třetího pilíře.) Komise má v prvním pilíři exkluzivní právo legislativní iniciativy, Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou, EP spolurozhoduje.

Směrnice

Jeden ze dvou typů norem, které jsou v EU přijímány nejčastěji. Směrnice jsou zpravidla závazné jen co do výsledku a vyžadují přijetí národního prováděcího předpisu.

Spolurozhodování

Nejpoužívanější legislativní procedura v EU. Při spolurozhodování se na přijímání norem podílí rovným dílem Rada i EP.

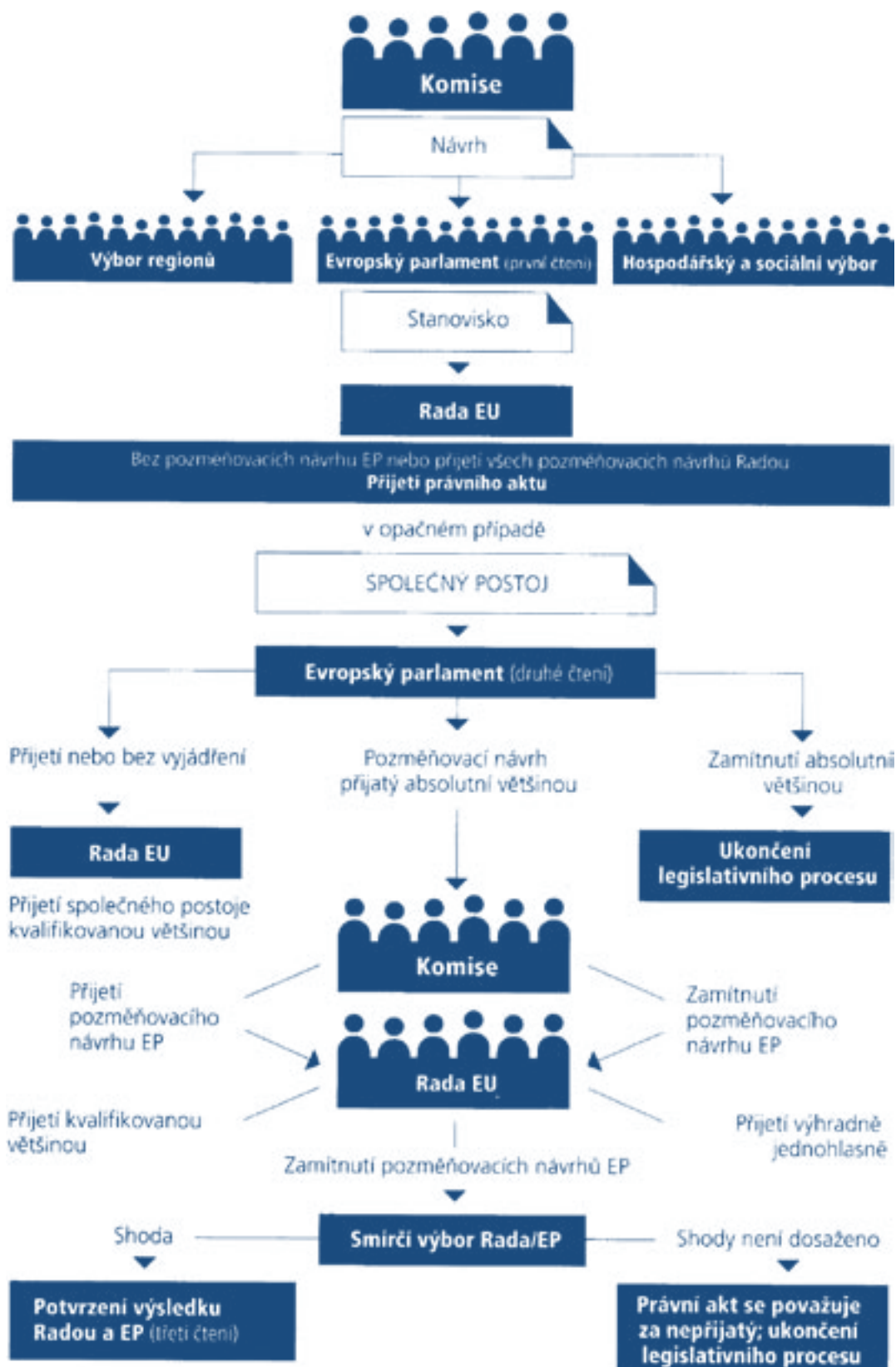
Subsidiarita

Jeden ze základních principů EU. Podle principu subsidiarity se mají nezbytná rozhodnutí a normy přijímat na té úrovni, která je pro to nejvhodnější.

Třetí pilíř

Agenda spolupráce v oblasti justice a vnitra. Iniciátorem aktivit jsou vedle Komise i členské státy, Rada zpravidla rozhoduje jednomyslně, EP je konzultován.

V. SCHÉMA SPOLUROZHODOVACÍ PROCEDURY

Zdroj: ABC práva Evropských společenství, Praha 2001.